Ponedeljak, 14. septembar 2026.

[Javna sednica]

[Završne reči]

[Optuženi učesvuju u postupku putem video-konferencijske veze]

--- Po početku zasedanja u 9:30h

SUDIJA GOSNELL: [Prevod] Molim sudsku službenicu da najavi predmet.

SUDSKI SLUŽBENIK: [Prevod] Dobar dan, časni sude.

Ovo je predmet broj KSC-BC-2023-12, Specijalizovani tužilac protiv Hashima Thaçija, Bashkima Smakaja -- Smakaja [kao što je prevedeno], Isnija Kilaja -- Fadila Fazliua i Hajredina Kuçija.

SUDIJA GOSNELL: [Prevod] Hvala.

Molim sada strane u postupku da se predstave, počevši od tužilaštva.

G. HAFETZ: [Prevod] Dobar dan, časni sude. Ja sam Joshua Hafetz. Danas smo u malo drugačijem sastavu. Sa nama je specijalizovani tužilac Kimberly West, sa moje desne strane Illona Linkola, Ella Palsenberg, Julie Mann i Matt Halling. Hvala.

SUDIJA GOSNELL: [Prevod] Hvala.

Sada odbrana.

GĐA MENEGON: [Prevod] Dobar dan, časni sude. Thaçijev tim odbrane je u istom sastavu kao i u četvrtak i petak. Hvala.

G. REES: [Prevod] Dobar dan. I ja ponovo branim g. Smakaja, zajedno sa kobraniocem Huw Bowdenom i Mathildom Falchettom, koja je naš stažista.

G. EDWARDS: [Prevod] Dobar dan. Iain Edwards, branilac g. Kilaja, zajedno sa Joe Holmesom, Evom Kalb i Omarom Soremanom [nejasno] [nerazgovetno].

G. YOUNG: [Prevod] Dobar dan. Ja sam David Young, branilac g. Fazliua, kao i ranije.

G. ADMIRAAL: [Prevod] Dobar dan. Alexander Admiraal, branilac g. Kuçija.

SUDIJA GOSNELL: [Prevod] Dobar dan. Vidim da g. Smakaj, Kilaj i Kuçi, svi prate zasedanje preko video-konferencijske veze.

Danas je poslednji dan završnih izlaganja, a g. Thaçi vidim da nas prati takođe putem video-konferencijske veze iz pritvorskog objekta. Sada ćemo početi sa replikom tužilaštva.

G. Halling, izvolite.

G. HALLING: [Prevod] Dobar dan, časni sude.

Ja ću prvi da vam se obratim i odgovoriću vam nam pitanja koja ste nam postavili, kao i na neka od izjašnjenja odbrane od prošle nedelje u vezi sa merodavnim pravom. G. Hafetz će se zatim dotaći nekoliko odvojenih pitanja vezano za dokazne materijale, iznete naše konačne zaključke.

Počećemo od pitanja od prošle nedelje.

Prvo pitanje bilo je upućeno odbrani, ali samo kratko da

kažem, odbrana konkretnog osporavanja transrkipata, je pitanje kome sud može i treba da prida odgovarajuću težinu. Sve što bi uz to trebalo da dodamo, a čini se da se i vi toga sećate, jeste da argumenti koji se odnose na osporavanje transkripata, i kojima se stavlja teret dokazivanja, ili se krši pravilo o samoinkriminisanju, postavljena je i odbračena u toku odluka koje su se odnosile na verifikaciju i ponovno razmatranje. Podnesak F00708 [kao što je prevedeno], stavovi 15 do 16 i F745, stavovi 15 do 19.

Što se tiče drugog pitanja i njegovih različitih delova, što se tiče actus reusa, odn. kriterijuma za *actus reus* iz člana 401(2). Učešće u grupi lica, koje zajedničkim delovanjem ometaju ili pokušavaju da ometu službeno lice u obavljanju službenih dužnosti. To je ono o čemu je tu reč. Zajedničko delovanje "može obuhvatati bilo koje aktivnosti koje zajedno poduhvataju članovi grupe i u principu pokriva sve vrste zajedničkih krivičnih radnji, koje su usmerene na relevantni cilj ometanja." To je iz stava 162 prvostepene presude u predmetu 7, iz stava 52, odluke o potvrđivanju optužnice u ovom predmetu.

Taj kriterijum nije isti, kao i kriterijum koji postoji za saizvršilaštvo. Po članu 31 Krivičnog zakona Kosova, nužno je da određena lica zajedno izvrše krivično delo učešćem u izvršenju ili citiram, time što značajno doprinose njegovom izvršenju na bilo koji način." Kraj citata. Dakle, kriterijum

doprinosa za saizvršilaštvo, je utvrđen zakonom. Kada je zakonodavac želeo da uvede takav zahtev, onda je to tako i formulisano. Za stav 401(2), to nije tako navedeno.

Takođe dodajemo, da je sudija za prethodni postupak iz predmeta 7, takođe smatrao da je član 31 neprimenljiv na član 401(2), zato što su objektivni elementi ovog krivičnog dela, "već obuhvatali zajedničko izvršenje," a svaki od učesnika u takvom -- takvoj grupnoj radnji, je pojedinačni izvršilac. Kosovski žalbeni sud je opisao i prethodno odredbu iz člana 401(2), kao nezavisno krivično delo koje prevazilazi pojam ili nije ograničeno na klasičnu formu koji -- saizvršilaštva. To je presuda iz predmeta *RR i MV* od 7. decembra 2017, PAKR 158/17, stavovi 138 do 139.

Kriterijum za postojanje učešća je identičan u vidu koji podrazumeva pokušaj izvršenja. Ono što menja posledice je drugo obeležje, zajednička radnja grupe, ne mora zaista da je omela bilo koga. Pitanje je za svakog od optuženih, prema tome, postaje, da li su sa direktnim ili indirektnim umišljajem, svi oni doprineli ili omogućili zajedničku radnju, koja je imala mogućnost da nekoga omete, ne da li je doprinos svakog od tih pojedinaca, zaista zadovoljio kriterijum značajnog doprinosa.

Što se tiče Vllaznima Kryeziua, njegovo učešće sastoji se u poseti od 6. oktobra 2023, samoj po sebi, koja je bila deo zajedničkog delovanja. On -- njemu se optuženi na početku

obraća po imenu i on je ostao učesnik u razgovoru tokom ključnog perioda, u kome se detaljno razmatralo kakve su bile dve prethodne izjave svedoka 4, i utvrđene su instrukcije za tog svedoka. Kada je Thaçi predočio Kilaju dve prethodne izjave svedoka 4 i prošaputao mu "pročitaj ovo ovde", onda se Kryeziu obratio normalnim glasom, da ostane tamo gde je, dok Kilaj to čita. Thaçi je zatim vodio dva paralelna razgovora. Razmenu komentara sa Kryeziom, normalnim glasom, što se dobro čulo u vezi sa bezazlenim temama, što je bila samo maska za prošaputana uputstva koje je izdavao Kilaju za svedoke, koje svedoku 4, treba reći da izmeni. O svemu tome, govorili smo prošle nedelje u našoj prezentaciji, transrkipt 1065, 1066 su odgovarajuće strane.

Održavanje te maske je ponašanje koje omogućava zajedničko delovanje. To je postupak kome je Thaçi pribegao i sledećeg dana, kada je rekao Artanu Behramiju da govori glasnije, kako bi on mogao nešto da šapuće Smakaju. Kryeziuovo kontinuirano učešće u ovoj poseti, gde je došlo do drugih kršenja tajnosti postupka, dodatno utvrđuje njegovu uloga [kao što je prevedeno].

Ništa drugo od njega se nije ni tražilo. Kryeziu je posmatrao kako se iz ruke u ruku prenosi poverljiva izjava zaštićenog svedoka. I učestvuje u razgovetnom razgovoru koji traje više minuta dok Thaçi šapuće instrukcije Hysniju Kilaju, to je čovek koji je u najmanju ruku svestan da može doći do

ometanja i to prihvata.

Setićete se, da radnje učesnika ne moraju direktno da doprinesu cilju ometanja, a Kilaj je bio član grupe, kome je dodeljena uloga da prenese uputstva i odgovarajuće strane izjava, a uloga Vllaznima Kryeziua nije bila ni pasivna ni sasvim slučajna. Njegov razgovor normalnim glasom sa Thaçijem, omogućio je da budu preneta uputstva koja su od suštinskog značaja za način -- i to je bilo od suštinskog značaja za način kako ih je Thaçi preneo. Ta uloga je sasvim očigledna iz samog audio snimka i naročito bismo usmerili vašu pažnju na audio snimak, koji odgovara stranama 44 do 54, dokumenta P109-ET i to zajedno sa odgovarajućim memorandumom naše jezičke službe, a možemo da vam damo i vremenski kod audio snimka, ukoliko bi to bilo od pomoći.

Treće pitanje, u vezi sa članom 11. Krivičnog zakona Kosova. Mi ne smatramo da se član 1 u vezi sa delima koja su manje značajna, merodavnim na isti način na koje je to član 113 Kosovskog Krivičnog zakona. Član 16(3) Zakona, uključuje za krivična dela iz člana 15(2) individualnu krivičnu odgovornost, odn. odredbe koje se odnose na nju iz Kosovskog krivičnog zakona iz 2012, zatim se u spisku navode relevantni članovi. 8 do 10, 17 do 21, do 24. 27 do 30. Član 11 je kako se čini hotimično [sic] -- [kao što je prevedeno] preskočen, pa prema tome nije merodavan u skladu sa osnovnim principom koje je kodifikovano u članu 3(4) Zakona. Kuçijeva odbrana

prosto greši u vezi s tim, kada tvrdi na RT118 u petak, da se član 11 može primeniti, jer je glavni deo Krivičnog zakona Kosova ugrađen preko člana 16(3) Zakona.

Oslanjanje tužilaštva na članstvo 113 je drugačije. Krivična dela koja su obuhvaćena članom 15(2), sa sobom takođe podrazumevaju i zakonsku definiciju termina koji se koriste. Zvanično lice, grupa itd, bez kojih se ne mogu primeniti, a prvostepeni panel u predmetu 7 je primenio član 113 iz tog razloga. Član 11 ne nudi definicije na isti način.

Međutim, kako god bilo, u prvostepenoj presudi presudi u predmetu 7, argument u vezi sa članom 11 je odbačen, jer su ta krivična dela podrazumevala značajne kazne zatvora. Kriterijumi iz samog člana 11, priroda ili težina dela ili radnje, odsustvo ili beznačajnost nameravanih posledica okolnosti pod kojima je delo izvršeno, sve to pokazuje u istom smeru. I u ovom predmetu kao što je to bio slučaj, i u predmetu 7.

Četvrto pitanje --

SUDIJA GOSNELL: [Prevod] Ako bih mogao da ubacim jedno pitanje, g. Halling. Da li je stav tužilaštva da li član 11 i ovde se oslanjam na član 16, da li je član 11 KZK-a, odredba koja se odnosi na individualnu krivičnu odgovornost ili je to neka druga vrsta odredbe?

G. HALLING: [Prevod] Pa, mi bismo tvrdili da je to povezano sa individualnom krivičnom odgovornošću, jer je to

odbrana od krivičnih dela za koje se tereti. Oslobađa se od krivičnih dela za koja se tereti i trebalo bi da bude presudno u situacijama, kada treba da se odluči između krivice i nevinosti. Okolne odredbe su takođe obuhvaćene, ali ne na način da treba da pogledamo šta piše u tom stavu kada odlučujemo da li da to primenimo ili ne.

Prelazimo na četvrto pitanje, koje se odnose na pretres INV F55 [sic] -- [kao što je prevedeno].

Nije nužno oslanjati se na INV F55 [sic] -- [kao što je prevedeno], da bi se napravile veze između dokaza koje su dovoljne da se utvrdi poreklo Smakajevog dokumenta, ali potrebno je da pomenemo dodatni kontekst, kako bismo odgovorili na Smakajeve argumente da ovaj podnesak nije usvojen.

Dokumenti P125 i P126 ponuđeni su bez odgovarajućeg izveštaja po pretrazi, a odbrana je u to vreme iznela prigovor, da je poreklo tog dokumenta sporno i da dokumenti mogu da se usvajaju samo preko svedoka koji može da govori o njihovom navodnom poreklu. Vi ste ispravno odbacili taj prigovor u odluci o dokazima koja se nude na usvajanje bez posredstva svedoka. To je F737.

Kada su ponuđeni i drugi dokumenti, bez posredstva svedoka, odbrana je ostala pri istom prigovoru u vezi sa novim dokumentima, i tvrdilda da ste svojom prethodnom odlukom odbacili stav da su potrebni stranici. Vi ste ispravili tu

karakterizaciju u odluci F810. I objasnili ste u stavu 11 da su Smakajev dokument i fotografije usvojeni, ne zato što nikada nije potrebno svedočenje u vezi sa zaplenom ili sastavljanjem informacija, već zbog toga, citiram "zato što su to bili nezavisni pokazatelji autentičnosti i dokazne vrednosti u vezi sa tim dokumentima, zbog čega oni zadovoljavaju kriterijum da mogu da budu usvojeni u spis." Kraj citata.

Čuli smo argumente iznete prošle nedelje, ali u to vreme, odbrana nije tražila dopuštenje da uloži žalbu, ili da traži ponovno razmatranje konkretnih odluka u vezi sa ovim dokazhim predlozima. Smakajeva odbrana takođe nije osporila ni zakonitost pretresa Smakajevog doma u ovo vreme, po pravilu 42(3).

Ti nezavisni pokazatelji autentičnosti koji su identifikovani u vreme usvajanja još uvek postoje, zbog čega je usvajanje dokumenta INV F55 [sic] -- [kao što je prevedeno] nije neophodno. U stvari, nije neophodno. U stvari, snimci iz pritvorskog objekta su takvi, da i Smakajev dokument sam po sebi nije čak ni neophodan za izricanje osuđujuće presude po tačkama 12 i 13 optužnice.

Međutim, tome treba pridati odgvarajuću težinu, zato što je poreklo toga svejedno nezavisno utvrđena.

Između ostalog, utvrdili su je i utvrđuju je usaglašena činjenica da je tužilaštvo izvršilo operaciju pretresa i

zaplene u Smakajevom domu, dana 30. oktobra 2023.

Zatim pod dva, dokument P126 to potvrđuje, jer on pokazuje strane koje odgovaraju Smakajevom dokumentu u vozilu čije su tablice, kako i Smakajeva odbrana i priznaje, iste one koje stoje na Smakajevom automobilu, registrovanom na njegovo ime.

Pod tri, dokument P240, pridruženi dokazni predmet iskaza svedoka 8, na koji nisu izneti nikakvi relevantni prigovori, i kome ćemo se uskoro vratiti u odgovoru na jedno drugo pitanje.

Pod četiri, šest usaglašenih činjenica, koji povezuju ovaj dokument, odn. šifre sa kese -- za dokazne materijale koje je analizirao svedok 8, i to je povezano sa nalogom sudije pojedinca za pretres i zaplenu u Smakajevom domu, što smo naveli u fusnoti 168 naše replike.

Zatim pod pet, izveštaj svedoka 8, u kome su zabeležene iste šifre za dokumente koje je on pregledao.

Pod šest, snimak od posete od 7. oktobra 2023, tokom koje je Smakaj pitao:

"Mogu li da donesem onaj papir ili papire?"

A, Thaçi je odgovorio: "Da, da, tako uradi i zadrži to."

A Smakaj je prošaputao "stavi ih u džep."

I pod sedam, evidencija iz kompjutera i štampača u pritvorskom objektu, kao i analiza svedoka 8, pokazuju da je jedini dokument na kome su mogli da budu odštampani ovi dokumenti u pritvorskom objektu baš ti.

Upoređivanje sa tipom suđenja koje se zasniva na protivrečnom izvođenju dokaza, krivičnim dokaza, ne može zameniti primenu zakona i pravilnika Specijalizovanih veća, jer ima sasvim dovoljno indikacija da se utvrdi autentičnost usvojenih dokaza.

Peto pitanje, P240 i redigovani potpis. Imajući u vidu vaše pitanje, ukoliko bi bilo od pomoći sudiji pojedincu ili odbrani, tužilaštvo može da identifikuje ko je potpisnik iza ovog redig -- čije je ime redigovano na poluzatvorenom zasedanju, a što se tiče pitanja, da li težina dokumenta P240, biva dovedena u pitanje zbog redigovanja, odgovor na to je negativan.

Redakcija pokriva identitet osoblja tužilaštva, koji je potpisao taj -- tu vreću i može se videti na osnovu A25, da je to redigovano. Ona ostavlja sve što tome pridaje dokaznu vrednost, broj dokaza, kod registracija vozila, kao i opis samog predmeta. Sve to je nezavisno potkrepljeno.

Prigovor odbrane Smakaja T1151 do 1152, da nema dokaza o tome koje upisao tu belešku, je nešto što je odbrana mogla da ispravi da su tražili te informacije. Mi podsećamo da u tom smislu režim standardnog redigovanja, uključujući i kategoriju A, 2, i postupak na osnovu koga prijemna strana može da ospori konkretan -- konkretnu redakciju, je nešto što je pretpretresni sudija utvrdio u odluci F00100 [kao što je prevedeno], ni jedna od strana nije tražila dopuštenje da

uloži žalbu na tu odluku, niti je odbrana Smakaja ikada osporila ovu redakciju.

Dakle, osim ako nema pitanja od strane vas, časni sude, ja ću se sada baviti mehanikom funkcionisanja Zakona u ovom predmetu, kao odgovor na ono što su u -- iz odbrane rekli u završnom podnesku.

Dakle, podnesci su bili poznati prošle nedelje. Dakle, svaki navod iz podnesaka koji je bio bitan, je dobio odgovor u konsolidovanom odgovoru tužilaštva. Ono što vi niste videli, je bilo šta što bi moglo da ospori ono što se nalazi u odgovoru i u brojnm navratima, odbrana se čak nije ni bavima odgovorima tužilaštva.

Dakle, umesto da ponavljamo naš podnesak, hteo sam samo da se pozavavim [sic] -- sa pet ključnih aspekata pristupa odbrane zakonu, dakle, i na taj način bi se odbacile sve osporene pravne tačke.

Broj 1, fokusiranje na faktuelnim obrascima, umesto na dometu. Dakle, odbrana Thaçija je zatražila od vas, časni sudija da ne odstupate od onoga što su oni opisali kao utvrđenom praksom kosovskih sudova po značenju člana 401, na osnovu razmatranja različitih predmeta. Međutim, značenje te odredbe nije utvrđeno ovim slučajevima. To je u stvari samo gledište Thaçijeve odbrane, ništa od teza Thaçijeve odbrane opravdava ili može značiti da je član 401(2) kategorički ograničen na grupe ljudi ili imenovana službena lica. Obim te

statutarne odredbe se ne sužava predmetima koji se krivično gone na osnovu istog.

Broj 2, oslanjanje, na odbredbe za koje se ne tereti. Dakle, Thaçijeva odbrana tvrdi da su navodi u vezi uticaja na svedoke, onako kako se to navodi u članovima 386 do 388 Krivičnog zakona Kosova, i da su optužbe izvedene pod tim odredbama, ne bi mogle proći zbog dokaza -- odsustva dokaza o mitu, pretnji ili prinudi. Međutim, to je sasvim prazan argument tužilaštvo ne treba da objašnjava zašto nije postupalo po optužbama koje odbrana smatra da nisu održive.

Panel Vrhovnog suda u predmetu 7, je odbacio argument, da postojanje članova 486 i 387, na određeni način sužava domet člana 401, po kome se optuženi terete u ovom teretu. Stav 41 iz odluke o zakonitosti u predmetu 7, smatra da bi bilo pogrešno tražiti pogrešno tumačenje krivične norme, jednostavno, zato što se na osnovu jednog čina vrše dva različita krivična dela. Thaçijeva odbrana potpuno je upoznata sa ovim stavom. Oni ga citiraju u stavu 70 svog završnog podneska. Dakle, optužbe potpadaju pod zaštićene interese pokrivene članu 401(2).

Dakle, oslanjanje na odredbe koje se ne terete je deo većeg kompleta argumenata kojim se osporavaju teze tužilaštva, na osnovu teza koje oni nisu ni naveli. Dakle, u preliminarnoj odluci -- odluci o preliminarnim podnescima u stavu 64, pokušaj ometanja je vid izvršenja, prema članu 401(2). Dakle,

mi ne navodimo nedovršena krivična dela, tj. pokušaj ometanja je jedan vid izvršenja po članu 401(2). Dakle, ne radimo ono što odbrana Kilaja tvrdi. Mi teretimo za dogovor da se izvršne [kao što je prevedeno] krivično delo koje se može kompletirati sa -- u samom pokušaju.

Odbrana Kilaja je rekla, da nisu našli nikakve pravne izbore [sic] -- izvore, za ove optužbe. U transrkiptu 47, od petka, odbrana Kilaja je pročitala stav 21, iz predmeta R protiv Derryja, opisujući taj predmet kao nešto što je "apsolutno relevantno." Stav 21 u predmetu *Dery*, govori o tome, kako ta odluka se odnosi na jedan prethodni predmet *R protiv May*, gde stoji, da je:

"Optužujuća presuda u predmetu *May* je bila za zaveru za ometanje pravde, ometanje pravde posebni -- no [kao što je prevedeno] krivično delo, po krivičnom zakonu Kanade je u stvari na taj način i prezentiran. Argument glasi, da na osnovu optužbe o zaveri za ometanje pravde se nedopušteno kombinuju dve vrste krivičnog dela na osnovu nedovršenog 1zvršenja [...]"

Dakle, odbrana Kilaja je ovo citirala prošle nedelje, ali nije citirala sledeći pasus iz predmeta *Dery*, gde se objašnjava šta se sa tim argumentom desilo u predmetu May. Odbračen je, jer ometanje pravde se smatralo kao materijalno krivično delo, s obzirom na nedovršene elemente iz statutarne definicije.

Dakle, stav 22 iz Deryja, gde Martin govori o jednoglasnoj odluci Žalbenog veća u predmetu *May* kaže "smatrali su dovoljno da kažu, da je ometanje pravde bitno teško krivično delo i da je argument optuženog -- nije prihvaćen samo iz tog razgloga." Stavovi 21 do 23 *Deryja* podrivaju tvrdnje odbrane Kilaja u novinama u načinu tumačenja krivičnih -- vidova krivične odgovornosti. Međutim, to još dodatno podriva i presedan iz predmeta 7.

Što nas dovodi do aspekta broj 3 u pristupu odbrane.

U T1088, odbrana Thaçi je rekla da je značenje službenih dužnosti, nešto o čemu nije bilo govora u predmetu 7, i pozvalo je sudiju da preispita te zaključke. Ukratko, da se ignoriše presedan, zato što se radi o pukim opservacijama koje nemaju veze sa argumentima iz tog predmeta.

Pobijani -- na [sic] -- [kao što je prevedeno] konstatacija po ovoj tačci [kao što je prevedeno] je u pasusu 147 iz predmeta broj 7, iz presude, gde su sudije rekle da formulacija ovih odredbi ne sugeriše da je potrebno da postoji specifična konkretnost i -- tj. da se navede oblik i priroda određene službene dužnosti koja se ometa."

Dakle, to je upravo tačno. Službena lica i službene dužnosti su na sličan način definisane u predmetu 8, a stav sudija iz predmeta 7 je usledio nakon kompletne argumentacije. Dakle, tu spada i argument odbrane Gucatija, da tužilaštvo mora da dokaže da su radnje optuženih bile usmerene protiv

službenog lica koje vrši konkretnu službenu dužnost. Odbrana gutaci [sic] -- Gucatija je onda citirala isti komentar iz Salihua, koji odbrana Thaçija koristi u stavu 42 svog završnog podneska. Dakle, o ovome su već vođene pravne rasprave.

Tačka 4. Zamišljanje da se žalbeni postupak nije odvijao onako kako se upravo odbijao [sic] -- odvijao. U -- na stranici transrkipta 1093, odbrana Thaçija je pozvala vas, časni sude, da prihvatite njen pristup članu 32(3) podstrekavanja i navela je pravne izbore za svoj stav. Međutim, propustili su da navedu ključna ko -- ne kontra pravne iz -- izvore. Tojest tumačenje većine u žalbenom postupku u ovom predmetu, koje nije išlo u prilog njihovom tumačenju.

Žalbena presuda u predmetu 7, u vezi zakonsko -- sigurnosti, ovde treba citirati. Dakle, iz stava 37, proizilazi da govori o odlukama koje su obavezujuće tokom žalbenog postupka u istom predmetu, kao i sva druga pitanja koja obuhvataju te odluke, sa svrhom da se spreči da strane iznova pokreću iste pravne prigovore po istim pitanjima. Dakle, kada Thaçijeva odbrana pozove vas, časni sudija, da prihvatite tumačenje koje je većina žalbenog panela već odbila u ovom predmetu, onda je odgovor samih -- samog žalbenog panela i odgovor.

Dakle, može se takođe ovo primeniti na to da postupak žalbeni pred ovim sudom, nije nešto što je konačno. Odbrana

Kuçija pravi razliku između toga, da oni ne kažu da nalozi nikada ne mogu biti konačni, već radije da oni prave razlike između proceduralnog okvira i odluke kojom se završava neki spor. Dakle, za to se ne daju nikakvi pravni izvori. U onoj meri u kojoj odbrana Kuçija hoće da kaže da je -- da konačna presuda nikad ne može biti ponovo predmet diskusije pred ovim sudom, to u stvari nije tačno, jer se vidi u članu 48 Zakona, finalnost ne znači i nemogućnost da se nešto izmeni. Da li se neki nalog još uvek može osporiti u redovnom žalbenom postupku, je prikladni test za konačnost, prema članu 393, a to odgovara definiciji onoga šta jeste konačni nalog, prema članu 485(1) KZK.

Dakle, protokol u predmetu 6 je potvrđen nakon interlokutorne žalbe, i to je prema tome nešto što je konačno. Razlika koju pravi odbrana Kuçija ponovo pada u vodu, zato što ako protokol u predmetu 6 nije konačan, onda ništa u ovom predmetu nije konačno.

Dakle, tačka 5. Oslanjanje na formulaciju kosovskog zakona, koja nikad nije izrečena. Odbrana Thaçija iznosi argument da ponašanje koje se konkretno navodi u članu 27 KZK, kao puka priprema, ne može da se shvati kao pokušaj po članu 28. Odbrana Kilaja je onda varirala taj argument u petak. Tačno je da pokušaj krivičnog dela, mora da prevaziđe okur [sic] -- okvir pripremnih dela, ali to je različito od onoga kada se kaže da su dela navedena u članu 27, mogu biti samo

pripremna.

Ovo nigde ne stoji u KZK i to se vidi na osnovu samog KZK. Na primer. Član 27(2) navodi spisak tih pripremnih radnji uklanjajući i uključujući i uklanjanje priprema izvršenju krivičnog dela kao pripremne radnje, ali recimo krađa izvršena provalom u zaključani objekat, silom ili uklanjanje prepreka, predstavlja težu krađu prema KZK, članu 315(1) tačka 1 i vidite da se na sličan način preklapaju dela iz člana 27 i završenog krivičnog dela iz člana 136 KZK. Dakle, ta krivična dela ne kriminalizuju pripremu, kao nešto što je dovoljno. Oni iziskuju da dela budu i izvršena. Kada KZK kriminalizuje pripremu, tu se to jasno navodi, kao što se vidi u članu 138, na primer.

E, sad, da li izvršenje ili ponašanje prelazi u izvršnu fazu, zavisi od materijalnih elemenata krivičnog dela za koje se tereti i ponašanja u kontekstu, a ne jednostavno o tome da li se može to opisati na osnovu formulacije iz člana 27(2), a to je odredba koja uopšte nije relevantna u ovom predmetu, niti se koristi.

U tom smislu, odbrana Kilaja kaže da mi nikada jasno nismo specifikovali, kada je došlo do pokušaja i da mi jednostavno igramo tenis sami sa sobom bez partnera. Stav 531 našeg završnog podneska, glasi:

"Razgovor za vreme posete od 6. Oktobra pokazuje da je Kilaj grupa počela da izvršava materijalne elemente krivičnog

dela, što je dodatno potkrepljeno zaštićenim informacijama koje su zaplenjene u kući Kilaja."

Dakle, to je jasno da jasnije ne može biti.

Odbrana Smakaja iznosi argumente o nedostatka kapaciteta za ometanje. Oni su to rekli u petak i to jednostavno ne odgovara dokazima. Službene dužnosti koje su bile ciljane za ometanje u ovom slučaju, nabavka, priprema i testiranje svedočenja svedoka u predmetu 6, a to je rad tuži -- tužilaca, istražitelja, sudija i osoblja ovog suda. Dakle -- dakle, davanje detaljnih instrukcija koje treba da se daju svedocima, jeste kapacitet za ometanje. Štampanje dokumenata kojima se potvrđuju ta uputstva i davanje ih [kao što je prevedeno] saoptuženima, protivno procedurama pritvorskog objekta, predstavlja mogućnost ometanja onih koji obavljaju te službene dužnosti. Vraćanje u pritvorski objekat mesec dana kasnije, kako bi se dobila dodatna uputstva, takođe je dovoljno za ometanje tih službenih dužnosti. Takođe treba imati na umu, da razgovori g. Thaçija sa članovima grupa, obuhvataju i činjenicu da je on izvršio krivična dela povrede tajnosti postupka i nepoštovanje suda. Ta krivična dela se u KZK-u navode kao krivična dela protiv pravosuđa i javne uprave. Neizbežno je da izvršenje krivičnih dela protiv pravosuđa predstavlja postojanje mogućnosti, da je to dovoljno za ometanje službenih lica koji -- koja izvode svedoke u jednom krivičnom postupku.

Časni sude, prilično je jasno šta odbrana pokušava da kaže u pogledu prava. Oni odbacuju sudsku prava [sic] -- sudsku praksu iz predmeta broj 7, kao neobrazloženu i čak i kada se sudska praksa iz tog predmeta, direktno primenjuje na pravna pitanja u ovom predmetu. Oni tumače kriterijume i ograničenja KZK-a, na način na koji to zakonodavac nije mislio i oni uzimaju okolnosti ranijih predmeta sa Kosova i predočavaju ih kao da su to ograničenja u odredbama koja se primenjuju na njih.

Međutim, ono što odbrana nije uvidela je razlog zašto ne mogu da pronađu neki predmet sa Kosova, u vezi sa činjenicama ka ovim -- u ovom predmetu, a to je zato što nikada nije bilo takvog predmeta. Bivši šef države kome se slu [sic] -- sudi za ratne zločine i zločine protiv čovečnosti, opstruira službenike koji pokušavaju da izvedu dokaze protiv njega i on to radi iz pritvorskog objekta. Takvo ponašanje je izvanredno i to nije tipičan primer predmeta za ometanje pravosuđa sa Kosova, upravo zato što su ta krivična dela izuzetno teška.

Thaçijeva odbrana konkretno pokušava da sve preokrene, da zato što ovaj predmet nema presedana, onda ovako ponašanje je izvan okvira zakona, ali zakon ne funkcioniše na takav način. Pravu nije potreban presedan u pogledu da postoji identične činjenice, kako bi pravo bilo primenjeno. Činjenice su nove, ali pravo nije.

Časni sude, sve što tražimo je da reči koje je kosovski

zakonodavac izabrao, budu shvaćene u svom običnom značenju, a to je u skladu sa odlukama Apelacionog suda u ovom predmetu i sa ustanovljenom sudskom praksom ovog suda. Odbrana beži od onoga što je pravo i zakon, upravo kao što beži od onoga što su dokazi, i o tim dokazima će sada g. Hafetz govoriti.

G. HAFETZ: [Prevod] Dobro jutro, časni sude. Hvala. Biću kratak.

Želim da se uverim da je sve savršeno jasno u spisu, nakon što je odbrana završila sa završnom rečju prošle nedelje.

Uopšteno gledano, kada je reč o ključnim dokazima u ovom predmetu, a to su sati snimljenih poseta Thaçiju, koje su obavili njegovi saoptuženi i drugi, ono što ste od odbrane čuli je u suštini dugoročna strategija izbegavanja sa onime što je rečeno i urađeno tokom tih snimljenih poseta, a i izvan njih.

Rezervna strategija je zapravo iznošenje paralelnih narativa, gde ono što je gore je dole, gde je crno, belo i gde imamo strane i strane i strane uputstava koje slede isti obrazac o tome, kako svedoci treba da svedoče. I sad se kaže da su to samo jednostavno bile -- bili "trenuci kada su delili sećanja i pričali zajedničke priče." To je odbrana rekla prošle nedelje.

A, oni sada iznose neutemeljene tvrdnje kojima osporavaju činjenice koje nemaju osnov u spisu predmeta i govore o

nekakvim opštim zaverava obaveštajne službe, ili da ima nekih odmetnutih službenika u pritvorskom objektu, a sve to kako bi se unela razumna sumnja i osporio zdrav razum, ali to nema nikakvog razumnog smislenog objašnjenja, niti je utemeljeno u spisu.

To je strategija koju primenjuju od početka, skretati i odvraćati pažnju, a njom se ignoriše spis predmeta kojim raspolažete.

Ali, potrebno je da se nekoliko stvari ispravi.

Najpre, prošle nedelje, odbrana je u nekoliko vidova iznela, da kad je reč o kontaktima između saoptuženih Thaçija i ciljanih svedoka, uključujući Remija Mustafu i Bislima Zyrapija, tužilaštvo ignoriše ranije odnose koje su saoptuženi imali sa tim svedocima

Ali, odbrana zapravo sve naopako iznosi. Tužilaštvo ne ignoriše da su Fadil Fazliu i Fahri Fazliu imali odranije odnos i pristup Remiju Mustafi. Upravo je teza tužilaštva, da su fazliuovi imali odranije odnos sa Mustafom i pristup Mustafi.

I upravo zbog te -- zbog tog odnosa i pristupa Mustafi, je Thaçi iznova i iznova inosio uputstva Fazliu 2. jula, i rekao mu da se posluži svojim sinom Fahrijem, kako bi ta uputstva bila preneta Mustafi sledećeg dana.

U tome je poenta. A imamo i dokaze, uključujući i snimak posete, transrkipt razgovora, a i spoljne dokaze koji to

potkrepljuju.

Sve ukazuje na to. Isto važi i za g. Smakaja. Teza je tužilaštva, da je Smakaj imao pristup Zyrapiju i imao odnos sa Zyrapijem od ranije. Taj odnos i pristup Smakaju su -- pristup tom svedoku su upravo razlog zašto je Smakaj bio jedan od ljudi kome je Thaçi poverio da prenese uputstva Zyrapiju. Smakaj je to morao da obavi.

I to nije tek bilo koji prijatelj koji ima pristup ciljanom svedoku. U Smakajevom slučaju, Thaçi je izabrao prijatelja, koji je već raspolagao informacijama o Zyrapiju koje bi bile od pomoći da se dodatno sprovedu uputstva Thaçija.

Konkretno, Smakaj je na svom računaru koji je zaprlenjen, imao dokument iz 2021, koji se odnosi na Zyrapija i tu su informacije koje odgovaraju informativnom razgovoru koji je tužilaštvo vodilo sa Zyrapijem 2020. Taj pronađeni dokument se nalazi u dokazu P211. A o tome govorimo u stavu 253 svog završnog podneska. Relevantnost tog dokumenta, P211, koji je zaplenjen u računaru Smakaja, je u tome što pokazuje da je Smakaj već imao prikupljene informacije o očekivanom svedočenju Zyrapija na osnovu tog razgovora.

Sve je to bio sastavni deo načina delovanja Thaçija. On je odabirao ljude, koji su izabrani upravo zato što se na njih mogao osloniti, kako bi se njegove poruke prenele svedocima čiji iskaz je želeo da kontroliše.

Pod dva, prošle nedelje je puno govora bilo o tome, da je Smakaj bio prisutan i da je učestvovao u detaljnim uputstvima, o tome šta Zyrapiju treba reći, kako treba da svedoči.

Uputstva koja je Thaçi dao za Zyrapija, najpre tokom posete 9. septembra, pa potom i 7. oktobra 2023, kada se uzmu zajedno sa Smakajevim dokumentom, nisu dvosmislena. Reći sada da su Thaçijeva uputstva koja je trebalo preneti Zyrapiju bila tek uputstva kako da se utvrdi istina i da se "ne pomiešaju stvari", osporavaju transkripti poseta.

Thaçi nije bio sudija u predmetu 6, koji je davao savete kako pomoći svedoku. Svedok -- svedoku, odn. svedocima kojima nije imao pravo pristupa.

Uputstva koja je Thaçi izneo tokom smakajevih poseta, kao što je bio slučaj sa posetom Kuçija su imali za cilj da se kontroliše šta Zyrapi može i šta ne može da kaže i konkretno, šta Zyrapi treba da kaže u pogledu glavnog štaba. A sva ta uputstva imala su za cilj, da se ojača teza Thaçija.

Brojna od tih konkretnih uputstava, detaljno se navode u našem završnom podnesku, gde se direktno pozivamo na transkripte.

Pozivamo vas, časni sude, da pogledate spis predmeta.

E, sad, kad je reč o tome, da li je Smakaj primio Thaçijeva uputstva, drugim rečima, Smakaj je bio prisutan u prostoriji kada se to desilo, a da li je bio u prostoriji kada je to bilo bitno, odgovor je; da. Jeste. Bio je prisutan.

Reći [kao što je prevedeno], da vi sada ne možete da razmotrite i pogledate celokupni korpus dokaza koji vam je predočen uključujući i pet i po sati potvrđenih zakazanih poseta, koje su -- koje je primio Thaçi 9. septembra i 7. oktobra, kada se Smakaju obraćao imenom, a što se može utvrditi i na osnovu drugih proverljivih instrukcija, je jednostavno nešto što je netačno.

Dokazi o tome ko govori su u spisu predmeta. Dokazi su detaljni i vi možete to sami da utvrdite.

Sama poseta od 7. oktobra, kada je Smakaj preneo Thaçiju pozdrave od Zyrapija, na osnovu dokumentovanih sastanaka od nekoliko dana ranije, a onda kasnije, tokom posete su preneta informacija od Zyrapija Thaçiju, obuhvataju više od 20 pozivanja na Smakajevo ime Bashkim. Dikrektno se Smakaj pominje svojim imenom više od deset puta i on je direktno odgovorio na sve to. U nekoliko navrata, Smakaj je vlastito ime naveo, kada je govorio neku priču o sebi -- iznosio neku priču o sebi.

Osim više direktnih pozivanja na njegovo ime, tokom ove posete gde su tri osobe bile prisutne pored Thaçija, lako se može prepoznati njegov glas, tokom poseta koje su trajale ukupno 28 sati, a imamo i više snimljenih telefonskih poziva. Osim toga, imamo brojne druge pojedinosti u transrkiptima gde se Smakaj navodi kao čovek koji je bio prisutan i na osnovu čega možete utvrditi ko govori.

Sve smo to detaljno naveli u svom završnom podnesku i prilogu 10, kao i vremenske odrednice.

Smakaj jeste bio prisutan u toj prostoriji i jeste odigrao ulogu kada je to bilo bitno, odn. kada je Thaçi iznosio detaljna uputstva za Zyrapija. Transrkipt dokaznog predmeta P110, odražava upravo to, kada Smakaj govori, i to na 221 stranici od ukupno 231 stranice transrkipta od 7. oktobra. Časni sude, vi možete poslušati ceo taj snimak i sami to oceniti.

To obuhvata stranice transrkipta u P110, gde Thaçi izdaje uputstva za Zyrapija, uključujući na stranicama transrkipta 45 do 51, 108 do 113 i 224 do 225. Smakaj je svuda tu učestvovao u razgovoru i tužilaštvo se oslanjalo na to u svom završnom podnesku.

Sadržaj 6 od 15 stranica koje sam upravo citirao, su bile predmet provera prevodilačke službe ovog suda.

A, kada je reč o preostalima, timovi odbrana Thaçija i Smakaja su povukli svoje zahteve za verifikaciju transrkipta.

U tim stranicama se nalaze i verifikovane stranice, gde Thaçi iznosi konkretna uputstva koja odgovaraju Smakajevom dokumentu koji je odštampan u pritvorskom objektu, 15. oktobra [kao što je prevedeno], tri sata pre njegove posete. A, ako je tužilaštvo -- jeste zaplenilo u Smakajevom automobilu tri nedelje kasnije.

To obuhvata na primer, odlomak snimka posete od 7.

oktobra, gde se Smakaj pominje imenom i on je konkretno odgovorio i doprineo onome što je Thaçi rekao da treba da bude rečeno u pogledu šest članova glavnog štaba. To je na stranicama 111 do 113 dokaznog predmeta P110. A odgovarajuća referenca se nalazi na stranicama 1 i 2 Smakajevog dokumenta. Sve to je detaljno navedeno u našem završnom podnesku.

Odmah nakon što je Thaçi završio sa ovim delom uputstava za Zyrapija, na strani 114 i 115 transrkipta ISP110, Thaçi se ponovo Smakaju obraća njegovim imenom Bashkim. I Thaçi konkretno traži, kao što je potvrdila prevodilačka služba da piše: "Usput rečeno, ko je još tamo, Bashkime, koga još imaš tamo u selu?" Kraj citata. Smakaj odmah daje odgovor, citiram: "Samo moj najmlađi brat." Kraj citata. I Smakaj onda govori o zdravstvenom stanju svog člana porodice na više strana transrkipta.

Časni sude, vi možete poslušati glasove, koji se čuju tokom tog dužeg razgovora. Najpre, imate uputstvo u pogledu Smakajevog dokumenta, zatim imate odlomak o informacijama koje se mogu proveriti iz audio snimka P110, i onda uporedite sa glasovima sa početka transrkipta, gde je Smakaj dugo govori o svom sinu, koji je na univerzitetu u Bonu. To je činjenica koju su potvrdili dokazi iz Smakajevog telefona. Taj razgovor o Bonu je na stranicam -- [sic] je u P110 na stranicama 8 i 10 transrkipta i ako želite, ja vam mogu dati vremenske odrednice za svaku od njih.

Ali, u pitanju nije nešto komplikovano.

A Smakajev glas je lako identifikovati. Ono što -- sveukupni dokazi pokazuju, jeste da je Smakaj bio tamo kad je to bilo važno i da je aktivno učestvovao u izdavanju instrukcija Zyrapiju.

I najzad, što se tiče Smakajevog dokumenta, g. Halling je već naveo dodatne detalje u vezi sa tom temom još jednom, a to smo detaljno izneli i u našem završnom podnesku, ali da dopunim i razjasnim jedan konkret [sic] -- jednu konkretnu stvar, na koju se odbrana osvrnula prošle nedelje.

Odbrana je pomenula rad nezavisnog pravnog savetnika u ovom predmetu, čiji je zadatak bio da pregleda kompjuter koji je g. Thaçi koristio u svojoj ćelili, kao i evidenciju štampača iz pritvorskog objekta, kako bi utvrdio ima li dokaza, postoje li elektronske verzije sadržaja Smakajevog dokumenta koji je zaplenjen iz Smakajevog automobila.

Odbrana se prošle nedelje žalila da odb [sic] -- da tužilaštvo nije pozvalo nezavisnog pravnog savetnika, da ovde u sudnici svedoči, ali za tim nije postojala potreba. Zaključci nezavisnog pravnog savetnika koji se odnose na štampanje Smakajevog dokumenta u pritvorskom objektu, 7. Oktobra nekoliko sati, pre nego što je Smakaj došao u posetu g. Thaçiju, usvojeni su i detaljno analizirani u našem završnom podnesku.

Odbrana je svakako mogla da pozove nezavisnog pravnog

savetnika i da mu postavi pitanja o izveštajima, ukoliko je želela, ali odbrana je odabrala da to ne učini.

Umesto toga, odbrana sada pokušava da tvrdi da postoji nesigurnost, tamo gde nesigurnosti nema. Konkretno, oni su tvrdili, da nije moguće utvrditi, kada je zaplenjeni Smakajev dokument odštampan u pritvorskom objektu, s obzirom na činjenicu, da je nezavisni pravni savetnik utvrdio da je bilo više verzija koje su tamo odštampane, različitih datuma. Međutim, to nije tako.

Nezavisni pravni savetnik, identifikovao je 11 'fajlova' koji odgovaraju na upit iz pretrage, kada je pretraživala Smakajev dokument, odn. njihov sadržaj. 7 od tih 11 odgovarajućih 'fajlova', potiču iz evidencije štampača u pritvorskom objektu, a 4 iz kompjutera koji se nalazi u ćeliji g. Thaçija.

U izveštaju podnetom sudiji za prethodni postupak u kome upoređuje svoje zaključke u vezi sa svih 11 'fajlova' sa sadržajima Smakajevog dokumenta, nezavisni pravni savetnik je identifikovao, odn. utvrdio da svih 11 odgovarajućih 'fajlova', sadrže tačnu kopiju sadržaju Smakajevog dokumenta, kao i drugi materijal.

U prilozima uz isti podnesak, koji sadrži više detalja, a to je sve obuhvaćeno dokumentom P137, treći i četvrti prilog, nezavisni pravni savetnik utvrdio je, da je manji broj od tih 11 dokumenata identičan po sadržaju Smakajevog dokumenta,

zaplenjenog iz automobila, kada je ova nezavisna pravna savetnica poredila ne samo konkretne reči, već takođe i boje i neke druge odlike formatiranja iz 'fajlova'.

To je sve detaljno navedeno u podnesku P137, a naročito u prilozima 3 i 4, koje je nezavisni pravni savetnik sastavio.

Ali, evo u čemu je stvar. Kao što iznosimo u svom završnom podnesku, tužilaštvo je detaljno uporedilo svih 11 verzija Smakajevog dokumenta, sa zaplenjenim --

G. REES: [Prevod] Izvinjavam se što pres [sic] -- što upadam u reč, ali nešto bih želeo da postavim kao pitanje.

SUDIJA GOSNELL: [Prevod] Pa, g. Rees, obično nema prigovora u odnosu na završne reči, ali da li su iznete neke informacije koje ne predstavljaju dokaze, ili se na njih upućuje?

G. REES: [Prevod] Da.

SUDIJA GOSNELL: [Prevod] Pa, ja ću dozvoliti g. Hafetzu da nastavi sa svojim izlaganjem, a onda me u svom odgovoru možete o tome obavestiti.

G. REES: [Prevod] Možda bi g. Hafetz mogao da nam da referencu na broj dokaznog predmeta, ili na svedočenje svedoka u vezi sa dokazima o kojima će govoriti.

SUDIJA GOSNELL: [Prevod] G. Hafetz, vi nastavite kako želite. G. Rees, mene će veoma zanimati da čujem sve što imate da kažete u vezi sa ovim, ali o -- o tome, da li reference g. Hafetza potpadaju van okvira dokaza u ovom predmetu.

G. HAFETZ: [Prevod] Časni sude, referencu na upoređivanje koje je sprovelo tužilaštvo, možete pronaći na strani 42, u fusnoti 181, gde se navodi da smo uporedili svih 11 elektronskih verzija Smakajevog dokumenta.

G. REES: [Prevod] Da li je to u vašem završnom podnesku?

G. HAFETZ: [Prevod] Mogu li da nastavim, časni sude. Odgovoriću na to pitanje.

SUDIJA GOSNELL: [Prevod] G. Rees, sasvim je prikladno da se navede referenca na završni podnesak tokom izjašnjenja koje jedna strana u postupku iznosi.

G. REES: [Prevod] Jeste, ali ja bih želeo da napomenem da treba da bude jasno da li je to referenca na njihov završni podnesak, a ne na neki dokaz koji je usvojen u spis, ili na transrkipt ili na usmeno svedočenje. To je prosto fusnota iz njihovog završnog podneska, je li tako?

SUDIJA GOSNELL: [Prevod] G. Rees, imaćete svaku priliku da prokomentarišete to tokom svoje replike.

G. Hafetz, izvolite.

G. HAFETZ: [Prevod] Hvala, časni sude. Ono što sam hteo sledeće da kažem, da mi je bilo dopušteno da završim rečenicu, bilo je da je u završnom podnesku tužilaštvo napomenuto, da je tužilaštvo sprovelo upoređivanje svih dokaza koji su usvojeni u spis. Svih 11 verzija, elektronskih verzija su usvojene, kao dokazni predmeti P139 do P149. Nije nam potreban svedok da nam to kaže. Možete i sami da uporedite dokumente i da utvrdite

šta smo radili, što ću ja sada upravo i objasniti.

To upoređivanje svih 11 'fajlova' sa zaplenjenim Smakajevim dokumentom, može se izvršiti stranu po stranu, red po red, i slovo po slovo, odn. znak po znak. Ono što to detaljno upoređivanje pokazuje van svake sumnje je sledeće: neke od verz -- 11 elektronskih verzija, u velikoj meri odgovaraju Smakajevom dokumentu, ali se lako mogu razlikovati od odštampanog Smakajevog dokumenta, zato što u elektronskim verzijama nedostaje određeni sadržaj koji postoji u zaplenjenom Smakajevom dokumentu.

To se na primer vidi u elektronskim verzijama koje su sadržane u dokaznim predmetima P141, 142, 143, 144 i 148.

Dobar deo toga, dokumentovao je sam nezavisni pravni savetnik u dokumentu P137.

Ona je [kao što je prevedeno] takođe tačno utvrdila da nekoliko digitalnih 'fajlova' koje je uspela da pronađe, sadrži gotovo potpuno poklapanje otkucanog sadržaja, sa zaplenjenim Smakajevim dokumentom. To se vidi na primeru u dokaznim predmetima P145, 146 i 149.

Konkretno, ukoliko se uporede ti dokumenti, može se videti da elektronske verzije svih otkucanih reči, jesu identične sa rečima otkucanim u Smakajevom dokumentu na papiru, koji je zaplenjen u automobilu g. Smakaja.

Ali, u svakom od ovih slučajeva, postoje određene razlike između digitalnih verzija i sadržaja zaplenjenog Smakajevog

dokumenta. Razlike se ne odnose na otkucane reči koje jesu identične, već na neke neznatne razlike u pogledu formatiranja. To opet možete pronaći u dokaznim predmetima P145, 146 i 149.

Konkretno, u svakom od ovih 'fajlova', gde su odštampane, odn. otkucane reči iste, u njima nedostaje niz otkucanih povlaka koje se na jednoj strani koriste kao oznaka da počinje drugi deo dokumenta. Njih možemo naći na strani 6 odštampanog Smakajevog dokumenta, ali ih nema ni u jednoj od tri inače identične elektronske verzije koje se nalaze u P145, 146 i 149. Taj red povlaka koji nedostaje, možete videti, ako uporedite 6. stranu ova tri dokazna predmeta. Još jednom, to su P145, 146 i 149, sa stranom 6 iz dokumenta P125, a to je zaplenjeni Smakajev dokument.

A, kako bismo pomogli sudu da pronađe i potvrdi tu razliku, biću još konkretniji.

Pri vrhu strane 6, Smakajevog dokumenta, zaplenjenog Smakajevog dokumenta, što je sada dokazni predmet P125, stoji jedan pasus na albanskom jeziku koji počinje rečima *"26. Nentora 1998. godine."* Sledeći stav na toj strani 6 počinje albanskim rečima Eshte Gabim. E-s-h-t-e G-a-b-i-m. Između ova dva stava, u gornjoj trećini strane 6, dokumenta P125, nalazi se niz crtica koje formiraju liniju, otprilike na dve trećine strane.

Dokazni predmeti P145, 146, 149, svi sadrže ista ta dva

pasusa koja sam upravo opisao. Reči u tim stavovima su identične rečima koje se nalaze u Smakajevom dokumentu, ali ni jedan od ta tri dokazna predmeta, 145, 146 i 149, nema onu liniju, isprekidanu liniju sačinjenu od crtica između dva stava, što se nalazi u dokumentu P125. To je mala razlika, ali to je razlika koja sve govori.

Ni jedna od ovih elektronskih verzija u stvari ne poklapa se u potpunosti sa odštampanim Smakajevim dokumentom, koji je sada dokument P125. Ne morate meni da verujete na reč, već možete i sami to da uporedite.

Jer na kraju, potpuno upoređivanje svih 11 elektronskih 'fajlova' koje je pronašao nezavisni pravni savetnik pokazuje da samo jedan od tih 11 'fajlova', čije je postojanje utvrdilo nezavisni pravni savetnik, sadrži digitalnu verziju Smakajevog dokumenta, koja je zaista u potpunosti identična sa sadržajem odštampanog dokumenta, odn. njegove verzije na papiru, koje je pronađeno u automobilu gospodina Smakaja.

Taj dokument je identičan po svim elementima odštampanog sadržaja. Kada -- kad su u pitanju reči, formatiranje proredi, sve je identično. Ta jedina identična verzija je sada dokazni predmet P139. I ta jedina identična verzija, odštampanog Smakajevog dokumenta, je verzija koja je odštampana u 10:02h, 7. oktobra, u štampaču za pritvorenike, koji se nalazi u pritvorskom objektu, tri sata pre nego što su g. Smakaj, g. Behrami, došli u posetu g. Thaçiju. Ista ta poseta, gde se

govorilo o delu sadržaja ovog dokumenta, kada se težilo da se utiče na Bislima Zyrapija, sa rukom pisanim slovom B. Za Bislima dodatim u dokument, je ono o čemu su Thaçi i Smakaj eksplicitno raspravljali uz zvuke šuštanja papira, razmenjujući taj dokument, dok su se dogovarali kako da utiču na Zyrapija.

Još jednom, svih 11 digitalnih verzija su u spisu predmeta i vi možete, časni sude, i sami uporediti te dokumente, kako biste utvrdili rezultat i verifikovali upoređivanje koje je sprovelo tužilaštvo, ali rezultat je nedvosmislen.

Odštampani sadržaj dokumenta zaplenjenog iz Smakajevog vozila, 30. oktobra 2023. je direktna kopija, identična reč za reč, znak za znak, crtica po crtica, identičan digitalnoj verziji, koja je odštampana u pritvorskom objektu 7. oktobra 2023. Ujutru, a ni jedan od ostalih odgovarajućim 'fajlova' pronađenih na Thaçijevom kompjuteru, ili u evidenciji štampača u pritvorskom objektu identičan i ne poklapa se 100% sa Smakajevim dokumentom.

Dokazi su dakle jasni, dosledni i imaju unutrašnju koherentnost.

G. Thaçi je dao Smakajev dokumentu Smakaju, 7. oktobra 2023, odmah pošto su oni prethodno razgovarali o sadržaju tog dokumenta, u sklopu razmatranja instrukcija koje treba izdati Zyrapiju. Baš kao što je g. Thaçi dao izjavu svedoka 4 Kilaju,

kada je raspravljao o uticaju na tog svedoka. Samo jedan dan ranije.

To je bio njegov *modus operandi*. Odštampati materijal, da bi se ciljalo na određene svedoke. Iskoristiti odštampani materijal tokom poseta u pritvorskom objektu, kako bi se ciljalo na određene svedoke. Zatim se ti materijali iznose iz pritvorskog objekta, da bi se zadatak završio, odn. obavio do kraja.

Još jednom, časni sude. Mi vas pozivamo da pregledate spis predmeta, da pregledate evidenciju. Tužilaštvo tvrdi, da kada to budete učinili i kada budete primenili zakon na tu evidenciju, utvrdićete da je tužilaštvo zadovoljilo traženi teret dokazivanja po svakoj pojedinačnoj tački optužnice.

Hvala, časni sude.

SUDIJA GOSNELL: [Prevod] Hvala najlepše, g. Hafetz i g. Halling. Mislim da će biti najproduktivnije da sada odemo na pauzu, time damo odbrani priliku da uporedi svoje odgovore, svoje replike, odn. duplike.

GĐA MENEGON: [Prevod] Da, časni sude, bili bismo vam veoma zahvalni, ako bismo se tako organizovali.

SUDIJA GOSNELL: [Prevod] U redu. Onda ćemo sada napraviti pauzu, otići ćemo na pauzu i nastavićemo sa radom u 11:20h.

--- Pauza u 10:48h

--- Nastavak sa radom u 11:20h

SUDIJA GOSNELL: [Prevod] Gđo Menegon, izvolite, možete

uzeti reč.

GĐA MENEGON: [Prevod] Hvala, časni sude.

Počeću time što ću prvo odgovoriti na vaša pitanja od prošle nedelje, a onda ću odgovoriti na nekoliko argumenata koje je iznelo tužilaštvo danas.

U odgovoru na vaše prvo pitanje potvrđujem da je naš stav da je nedostatak osporavanja odbrane u vezi sa konkretnim prevodima koje je tužilaštvo ponudilo, ne može uzeti u obzir kada se procenjuje pouzdanost tog dela transrkipta, ili prevoda.

Razlog za to što ne osporavamo konkretne redove ili reči transrkipta ili kome se pripisuju reči u tim transrkiptima, putem podnošenja naših sopstvenih transkripata, već umesto toga, time što osporavamo transkripte u celini i pozivamo se na to da tužilaštvo ima teret dokazivanja, kao i na to da postoji povlastica da se izbegava samooptuživanje, odn. pravo na ćutanje.

Mi smo naš stav jasno izneli u našem podnesku F376, od 17. jula 2025, još pre početka suđenja i to smo konkretno ponovili u podnesku F683 od 20. jula 2026, a naročito u stavovima 6 do 11.

Ali takođe je u pitanju i praktična strana, jer mi ne znamo ko je tokom tih poseta koje reči izgovorio, a za gospodina -- od g. Thaçija se ne može očekivati da se priseti svih reči koje su bile izgovorene. Jedini način kako bismo to

mogli da utvrdimo, bilo bi da sastavimo sopstveni transrkipt cele posete koje -- što znači do 30 sati sve zajedno, primenjujući odgovarajuće forenzičke procedure koje predlaže profesorka Fraser. Mi nismo imali odgovarajuće resurse, mogućnosti ni vreme da to obavimo, s obzirom da se tužilaštvo, kako se čini, oslonilo na možda i sedam zapisničara, grupu od sedam zapisničara tokom dvogodišnjeg perioda, odn. skoro dve i po godine, kako bi proizvelo poslednje verzije transkripata u ovom predmetu. To prevazilazi naše mogućnosti.

Kada je reč o predmetu *Bemba*, u smislu da da li to obavezuje ili ne, s obzirom da to potiče od jednog drugog suda, ali i zbog činjenice da su ova dva predmeta različita. Mi smatramo da je o -- ta odluka pogrešna, jer se tu na pogrešan način ocenjuje teret dokazivanja i krši se pravo na ćutanje optuženih.

Odbrana nema teret da dokaže tačnost ili da identifikuje greške u dokazima koje je ponudilo tužilaštvo. Na tužilaštvu je da dokaže, da su njegovi dokazi pouzdani.

Po članu 6(2) Evropske konvencije o ljudskim pravima, tužilaštvo ima jedini teret da utvrdi tačnost i pouzdanost svih dokaza za koje traži da se osloni na njih, a to načelo, potvrdio je Evropski sud za ljudska prava u jednom predmetu *Telfner protiv Austrije* i to naročito u stavu 15.

Transrkipt predstavlja sekundarni interpretativni sažetak sirovog audio snimka. Imajući u vidu druge okolnosti ovog

predmeta, odluka odbrane da osporava celinu transkripata i da ne ukazuju na konkretne greške u transrkiptu, može se tumačiti kao nevoljnost da se prihvati tačnost, ali ne i kao prebacivanje tereta provere na optužene. Tražiti od odbrane da ispita i ospori transrkipte koje je podnelo tužilaštvo, bi u stvari okrenulo naglavačke prezumpciju nevinosti iz člana 6 Konvencije o ljudskim pravima, a predmet iz Međunarodnog krivičnog suda, ne može da oslobodi ovaj sud obaveze koje ima po Evropskoj konvenciji.

Osim toga, situacija u kojoj se mi nalazimo je drugačije od one iz predmeta *Bemba*. Mi nismo tražili od tužilaštva da dokazuje transkripte, time što smo im odrekli pouzdanost, mi smo izneli i konkretne naučne razloge, zašto su oni u celini nepouzdani. Mi smo podneli izveštaj sudskog veštaka, profesorke Fraser --

-- koja objašnja [sic] -- zašto svi procesi koji su primenjeni, uključujući i jezičku službu ovog suda, nisu primenili odgovarajući naučni metod za sastavljanje transkripata. Budući da je jezička služba bila unapred delimično pristrasna, time što je čitala transkripte tužilaštva.

U odgovoru na pitanje kako reagujemo na odluku i *Browne i Dunn* predmetu, ja ću samo široko navesti, da se ovo pravilo primenjuje ne samo na Kosovu, ili konkretno pred ovim sudom, ali mi smatramo da je to u skladu sa odgovarajućim pravilom.

Pre svega, u -- kako je to izraženo u najjednostavnijoj formi, ovo pravilo zahteva da strana mora da predoči svoje argumente svedoku kada ga unakrsno ispituje, ali tužilaštvo nije pozvalo ni jednog svedoka, iako smo mi to tražili, koji bi mogao da svedoči o sastavljanju transkripata ili o njihovoj pouzdanosti, kao što je neki zapisničar ili neko ko je bio zadužen za nadzor, ili bilo ko od osoblja. Prema tome, nije bilo svedoka kome bi se naš stav mogao predočiti. Mi smo to pokušali da iznesemo preko svedoka 7, ali on je naveo da nema informaciju o tome.

Drugo, širo princip je takođe odražen u predmetu *Brownie i Dunn*, ako se sagleda sa druge strane, strana bi trebalo da iznese svoje argumente u odgovarajućem trenutku. To je pitanje pravičnosti prema svedoku, ali takođe to dopušta sudu da obezbedi da svaka strana iznese svoje argumente.

Mi smo sasvim jasno izneli i tužilaštvu i sudu šta su razlozi za naše osporavanje pouzdanosti transkripata još pre početka suđenja i dali smo tužilaštvu pravičnu mogućnost da odgovori na to osporavanje. To smo radili, kada smo tražili obelodanjivanje informacija povezanih sa sastavljanjem transkripata 2025. godine. Takođe u našem odgovoru F688 iz januara 2026, i to smo ponovili u svakom od zahteva za verifikaciju koje smo podneli jezičkoj službi, u tabelama koje smo podneli i drugim materijalima.

SUDIJA GOSNELL: [Prevod] Gđo Menegon, da li biste molim vas da se vratite na ono što ste govorili, otprilike dve rečenice ranije i da usporite.

GĐA MENEGON: [Prevod] Izvinjavam se prevodiocima.

Dakle, u našem zahtevu za verifikaciju, što je pridodato uz tabelu gde rezimirano osporavanje za svaki transrkipt, gde kažemo da je:

"Audio snimak nejasan, osporavanja odbrane u odnosu na pouzdanost i autentičnost transkripata na albanskom i kasnijim -- i kasniji prevod, tužilaštvo nije pokazalo da je na odgovarajući način transkribovalo nejasan forenzički audio snimak."

Dakle, ne može se reći da mi nismo iznei argumentaciju tužilaštvu. Mi smo to učinili u više navrata i to vrlo rano u ovom predmetu i tužilaštvo je imalo dovoljno vremena da odgovori.

Tužilaštvo je moglo da pozove određene svedoke i da iznese svoje argumente, kako bi odgovorilo na naš prigovor. Oni to nisu učinili, čak ni pošto su čuli svedočenje profesorke Fraser, a mogli su da izvedu neke dokaze kojima bi pobili njeno svedočenje. Oni to nisu učinili.

Jedini razlog je što nema odgovora na taj iskaz sudskog veštaka i ja koristim ovu priliku da odgovorim na ono što je tužilaštvo iznelo, a što je pogrešno. Oni kažu da nema presedana da se neko osvrtao na ovaj pojam 'primovanja', koji

je profesorka Fraser objasnila, kako bi se transkripti odbacili. To nije tačno, jer smo mi u našem završnom podnesku, u odeljku 141, izneli izjašnjenja koja se odnose na to i naveli smo niz predmeta gde su transkripti odbačeni, konkretno zbog toga, što su bili nepouzdani zbog 'primovanja'.

Videćete da su mnogi od tih predmeta iz sistema običajnog prava, odn. iz zemalja kao što su Australija ili Ujedinjeno Kraljevstvo, gde je odluka u predmetu Brownie i Dunn bila obavezujuća. Ne samo što se sudija oslanjao na argumente kojima se osporavaju određeni transkripti, već je tražio da se te reči protumače alternativno.

Audio koji je moj -- snimak koji je moj kolega g. Rees pustio prošle nedelje predstavlja dobru lustraciju pitanja koja proističu iz audio snimaka i transkripata koje je tužilaštvo ponudilo. Kada je audio snimak nerazgovetan, govornici se preklapaju. Na primer, ako sami preslušate audio snimke, onda je vrlo teško ako ne i nemoguće da se utvrdi ko govori i ko šta kaže i da to sami utvrdite iako nemate nekakve spoljašnje informacije odn. transkripte tužilaštva.

Problem je ovde što su te spoljašnje informacije, odn. transkripti tužilaštva, nešto što je napravljeno u samom sudu. To je uradilo samo tužilaštvo u svojoj kancelariji bez ikakve transparentnosti u pogledu metodologije koje su primenile u tom procesu. Konkretni članovi tužilačkog tima koji su radili na sastavljanju tih transkripata nam nisu poznati, a

tužilaštvo je odlučilo da niko od njih ne pozove da svedoči, da nikoga ne pozove ko bi objasnio kako su sastavljeni ti transkripti. Ko je utvrdio, koji glas kome pripada, koje je lice kome govori, ko je transkribovao, da li su to bili članovi njihovog osoba ili neka druga lica? to ne znamo.

Kao što je moj kolega g. Rees rekao, tužilaštvo je tražilo od vas da pregledate *online* video snimke, prethodnih govora optuženih koji nisu ponuđeni na usvajanje, kako biste utvrdili da -- pokušali da utvrdite koji je glas optuženih, međutim, to nije dopušteno. Čak je i nemoguće da se tako nešto izvede, jer identifikovanje glasa se prosto ne sprovodi na taj način, kao profesorka Fraser -- objašnjava u svom izveštaju, u odlomku 1D136, na stranama 12 i 13.

Kao što smo ranije izneli, transkripti tužilaštva se mogu izjednačiti sa izjavama svedoka, s obzirom da sadrže reči koje zapisničari misle da su čuli. Dakle, nema takvog izjednačavanje. Slično tome, pripisivanje odrešenih glasova, određenih glasova određenih govornika, takođe ukazuje na pristrasnost zapisničara i onih koji su slušali te audio snimke, a tužilaštvo nije nikoga od njih pozvalo kao svedoka, već traže od nas da se oslonimo na mišljenje nepoznatog službenika tužilaštva. Dobili smo neke biografije, nekih lica, one su isto redigovane, pa ne znamo identitet tih ljudi.

I takve dokaze ne treba prihvatiti, osim ukoliko nije naučno utvrđeno i potvrđeno ispitivanjem u sudnici, unakrsnim

ispitivanjem, koji je proces primenjen da bi se došlo do toga.

Po pravilu 140(4):

"Optužujuća presuda ne može da se zasniva samo na izjavi nekoga koga strane nisu imale u mogućnosti da ispitaju, ili čiji identitet nije obelodanjen odbrani"

Shodno tome, mi tvrdimo da svaka osuđujuća presuda u ovom predmetu, ne može jedino ili u velikoj meri da se zasniva na transrkiptima tužilaštva. A, izvor za to je da je izvor nepoznat i odbrana je bila lišena prilike da ispita te ljude koji su sačinili ove transkripte.

U odgovoru na vaše drugo pitanje, mi smo izneli svoj stav u vezi sa značenjem zajedničkog delovanja grupe u našem završnom podnedsku u paragrafu 52 do 62, a u pismu kojim odgovaramo na završni podnesak tužilaštva, govorimo o argumentaciji tužilaštva, u stavovima 6 do 8.

Mi tvrdimo, da zajedničko delovanje grupe treba tumačiti tako da to odgovara sudskoj praksi sa Kosova, a takođe i tako da se držimo izvornog značenja ove reči. To znači da se to ne može tumačiti kao drugi način da se iznese optužba za saizvršilaštvo. Mislim da se tužilaštvo sa tim slaže, da su zakonodavci, zakonopisci nameravali da to tako formulišu, onda bi tako i učinili.

"Zajedničko delovanje" mi tvrdimo, drugačije je od "koordiniranog delovanja." To znači da su akcije fizički zajedno iz --

PREVODILAC: [Prevod] Molimo da se uspori.

GĐA MENEGON: [Prevod] Izvinjavam se prevodiocima.

Kad je reč o tome kada se može reći da je zajedničko delovanje grupe počelo u svrhu pokušaja, jedino obeležje iz člana 401(2) koje se odnosi na radnju je učešće u grupi lica koja planiraju zajedničko delovanje. Prema tome, grupa je definisana svojim angažovanjem u zajedničkom delovanju. Bez zajedničkog delovanja, nema ni grupe koja zajedničkim delovanjem nešto izvršava. Prema tome, mi smatramo da pokušaj po članu 401, može da počne tek kada započne zajedničko delovanje, a formiranje grupe samo po sebi nije dovoljno.

Časni sude, konkretno što se tiče g. Kryeziua i toga, na koji način je on uticao u zajedničkom delovanju u vezi sa svedokom 4, jasno je da on nije u tome učestvovao i tužilaštvo nije identifikovalo ni jedan postupak g. Kryeziua koji bi bio deo zajedničkog delovanja. Njegovo puko prisustvo tokom poseta ili činjenica da je on navodno vodio odvojeni razgovor, nije dovoljan argument, jer je on u suštini bio pasivan i nije učestvovao ni u kakvom zajedničkom delovanju.

Ovo pitanje nije ograničeno na postupke koji se odnose na svedoka 4. To se odnosi na sve iz člana 401. Niko od njih iz navodne fazliuove grupe, nije fizički bio zajedno u istom trenutku, a što se tiče drugih grupa, tvrdi se da su oni bili zajedno samo tokom poseta u zatvorskom objektu. Sve radnje koje su preduzete kasnije, preduzimali su oni odvojeno. G.

Thaçi nije, jer se on nalazio u pritvoru.

Dakle, čak iako je došlo do nekih radnji, a mi osporavamo i to, tužilaštvo tvrdi da su članovi radnje preduzimali koordinisane radnje, a ne zajedničko delovanje. Dakle, time nije zadovoljen kriterijum iz člana 401.

SUDIJA GOSNELL: [Prevod] Gđo Menegon, mogu li ja samo da sada postavim jedno pitanje, a to je u vezi sa vašim izjašnjenjem, da pokušaj može da se desi samo kada -- jednom kada počne zajedničko delovanje.

Zar se time pojam izvršenja ne izjednačava sa pojmom pokušaja, odn. kako pravite razliku između ta dva, ako vi tako tumačite član 401(2)?

GĐA MENEGON: [Prevod] Pa, kada je reč o pokušaju, potrebno je najmanje neko zajedničko delovanje usmereno ka izvršenju. Ja mislim na to. Mi tvrdimo da je za zajedničko delovanje potrebno da se suštinski deluje, kako bi se nešto izvršilo, a to ne može biti na primer sam dogovor ili samo razgovor između posetilaca u zatv -- pritvorskom objektu.

Dakle, mi pravimo razliku između razgovora i nekih konkretnih radnji, koje vode ka izvršenju krivičnog dela. Hvala.

SUDIJA GOSNELL: [Prevod] Hvala.

GĐA MENEGON: [Prevod] Što se tiče četvrtog pitanja, tužilaštvo je potvrdilo da oni ne smatraju da njihov podnesak predstavlja dokaze, a mi smatramo da to važi još izričitije,

kada se radi o delovanju i ponašanju optuženog tokom pretresa i onoga što je navodno pronađeno tokom pretresa. Kao što smo ranije rekli, tužilaštvo je trebalo da pozove dokaze, da izvede dokaze, koji bi dokazali njihovu tezu o tome šta jeste a šta nije otkriveno tokom pretresa kuće g. Smakaja.

Mi smatramo da taj -- okolnost o kojoj danas govori tužilaštvo u vezi tzv. dokumenata Smakaj, nisu dovoljni da se van razumne sumnje utvrdi poreklo dokumenta P125, podma [sic] -- po [sic] -- ponavljamo ono što smo rekli u završnom podnesku u stavu 715, da tužilaštvo nije dokazalo da je P125 sačuvani dokumenti iz automobila g. Smakaja.

Što se tiče P240, mi smatramo da značaj koji treba dati ovom dokumentu, podriva ne samo činjenica da su imena redigovana, već činjenica da ovu osobu nisu pozvali da svedoči, niti je bio ras -- na raspolaganju za unakrsno ispitivanje, posebno kada govorimo o principima iz člana 144 (a) i (b).

Dakle, ja sada želim da odgovorim na neke stvari koje je tužilaštvo reklo danas.

Tužilaštvo, što se tiče tumačenja zakona i odredbi KZK, vas traži da zanemarite predmete sa Kosova, iako ste vi kosovski sud. Tužilaštvo stavlja neodgovarajući značan [sic] -- na predmete 7 i 10. Žele da se oslanjate na sudske izjave u predmetu koji su napravljeni bez udela teorije odbrane u ovom predmetu. Tužilaštvo smatra da odluke iz predmeta 7, u vezi

"zvaničnih službenih dužnosti", ne moraju da budu podložni raspravi i nećete naći nikakve reference na bilo kakav argument odbrane o zakonodavstvu Kosova.

Dakle, tužilaštvo kaže da se odbrana oslanja samo na činjenice, a ne na konkretne odluke kosovskog suda. To nije tačno, posebno kada se govori o definicije zvanič -- službene dužnosti kos [sic] -- odbrana je govorila o jasnim defenicijama [sic] -- iz kosovske sudske prakse, na primer, da službena dužnost znači aktivnosti koje vrši službeno lice unutar svojih funkcija. To je stav se [sic] -- 44 našeg završnog podneska.

Dakle, tužilaštvo jednostavno ignoriše ovu sudsku praksu, ignoriše da je -- to nije predočeno pred panel u predmetu 7, kada je dopustilo tužilaštvu da uvede ili predoči jedan predmet, bez prethodne identifikacije službenih dužnosti.

Tužilaštvo pokušava da smisli jedan odgovor od -- od toga, zašto ne postoji primer u KZK, kada je krivično gonjeno za krivično delo vršenja uticaja na svedoke po članu 401. Tužilaštvo tvrdi da činjenice o našem predmetu su toliko specifične, da nikada nije bila takva prilika, iako, tužilaštvo tvrdi da je na Kosovu postojala atmosfera zastrašivanja svedoka.

U našem završnom podnesku, stav 69, mi navodimo primere, gde viši zvaničnici sa Kosova su optuženi za pokušaj vršenja uticaja na svedoke, na ministre u vladi, na primer, 2013,

predmet EULEX-a. Sudije su većale o predmetu, kada je bivši sekretar ministra zdravlja i bivši premijer -- su bili optuženi. Ti ljudi nisu bili optuženi po članu 401. Optužbe su se ticale ometanja dokaza ili zvaničnih službenih postupaka po članu 386 KZK.

Tužilaštvo želi da vas uveri da su navodi jedinstveni bez presedana, ali to nije tačno. Jedina stvar koja je bez presedana je pogrešno prikazivanje ili tumačenje Kosovskog zakona od strane tužilaštva. Dakle, tužilaštvo greši u vezi zakonskih odredaba KZK, su --

Tužilaštvo nema odgovor za to, osim što tvrdi da to nije relevantno. Mi nemamo nikakav problem da ovaj sud bude prvi forum, gde se predočava potpuno novo tumačenje Kosovskog krivičnog zakona. Međutim, izgleda su zaboravili primer *nullem crimen sine lege*, [kao što je prevedeno], dakle po Krivičnom zakonu, mora da bude predvidljivo neko krivično delo. Zaboravili su princip jednakosti pred licem zakona.

Tužilaštvo insistira, da morate da sledite prethodne odluke na osnovu KZK, ali žele da vi odstupite u vezi pravičnosti suđenja. Dakle, žalbeni panel se može drugačije tretirati od nekog drugog kosovskog suda, samo gde je to "objektivno i razumno opravdano." Mi upućujemo na to u stavu 155 u ovom predmetu.

Nema nikakve objektivne niti razumne -- nog opravdanja, zašto g. Thaçi treba da bude gonjen u ovom predmetu, prema

članu 401.

Dakle, čak i da je ovo tačno, tužilaštvo nije dokazalo van razumne sumnje da su g. Thaçi i njegovi saoptuženi uspeli bez obzira da li se govori o pokušaju ili dogovoru, potrebno je više od pripremnih dela, onako kako se definišu u članu 27. Dakle, potrebno je imati dokaze o bitnim delima i pripremnim koracima u svakoj od poseta. Tužilaštvo nije odgovorilo na taj argument iz našeg podneska.

Kao što je rečeno ranije, diskusija ili šuškanje papira u pritvorskom objektu je nešto što nije dovoljno. Dakle, mora da se dokaže da je došlo do dogovora, a -- i više od toga, do nekih bitnih dela u pravcu izvršenja. U svakom slučaju, kao što je rečeno ranije, mi smatramo da transkripti tužilaštva nisu pouzdani.

Tu se govori o kontaktu između g. Thaçija, g. Zyrapija, g. Fazliua i Mustafe, ali se tu ne sprečava mogućnost promena i g. Fazliu i g. Zirau [sic] -- Zyrapi su porekli da su razgovarali sa njima o dokazima iz predmeta 6. To je jedna činjenica, dogovorena činjenica, a tužilaštvo je odlučilo da ih ne pozove da svedoče. Dakle, ne možete vi na osnovu toga donositi odluke, a tužilaštvo nije pozvalo svedoke, niti je predočila svoju tezu. Na primer, da ispituje g. Zyrapija o tzv. dokumentu Smakaj.

Što se tiče posete Kilaja, tužilaštvo čak ni ne navodi da je došlo do bilo kakvih kontakata posle posete sa svedokom.

Iz gore navedenih razloga, mi smatramo da vi g. Thaçija oslobodite po svim tačkama optužnice.

SUDIJA GOSNELL: [Prevod] Hvala vam, gđo Menegon.

G. Rees, izvolite.

G. REES: [Prevod] Prvo, hoću da kažem da ja se slažem sa svim što je rekla gđa Menegon u vezi transkribovanja i pripisivanja govornika u transrkiptima P00108 i 110. I kao što sam rekao, prošle nedelje, pokušaću da ne ponavljam iste argumente koje je već navela gđa Menegon, niti sa onim što sam već rekao u završnom podnesku.

Dakle, ja hoću takođe da kažem da stojim pri svojim prethodnim argumentima. Neću ih ponavljati, zato što sam siguran da ćete vi njih potpuno uvažiti. Ja ću se obratiti na neke druge stvari koje je tužilaštvo navelo.

Tužilaštvo je danas reklo, da je tačno da pokušaj izvršenja krivičnog dela mora biti nešto čemu prethode pripremna dela. Mi se s tim slažemo. E, sad, da li se radi o minimalnim ili teškim delima, dakle, pripremna dela moraju doći pre pokušaja izvršenja.

Tužilaštvo kaže da je to različito od onoga što se navodi u članu 27 i smatra pripremnim radnjama. Dakle, mi se s tim slažemo. Nije da se ne slažemo s tim.

Međutim, ono što ovde kažemo, a čini se da smo ovde na istoj stranici. Međutim, želim da kažem ovo. Tamo gde se delo za koje se tereti ne smatra da prevazilazi puki pristanak,

planiranje ili organizovane sa jednom drugom osobom izvršenje krivičnog dela, krivična odgovornost prema članu 401, se može formulisati kao pokušaj ili pristanak, ali mi smatramo da delo za koje se tereti, ako ne prevazilazi -- dakle, izvrše -- pristanak, planiranje ili organizovanje, član 27 onda ne dopušta krivičnu odgovornost prema članu 408, ako se tereti za pokušaj ili pristanak, zato što član 27 jasno kaže da pristanak, planiranje ili organizovanje sa drugim licem, izvršenje krivičnog dela, može dovesti do krivične odgovornosti samo ako to izričito stoji u kosovskom Krivičnom zakonu. A član 401 konkretno ne predviđa pripremu kao osnovu za krivičnu odgovornost.

G. Hafetz kaže da su naši argumenti nešto što se u stvari -- da ne odgovaraju dokazima. Međutim, ponavljamo, ja nisam siguran, šta ta teza zapravo -- zapravo hoće da se kaže time, ali ponavljamo retoričko pitanje, kako pružanje detaljnih uputstava koje treba pre [sic] -- preneti svedoku, pruža mogućnost za ometanje bez pokušaja da se te iste instrukcije i dostave svedoku?

Dakle, pružanje detaljnih uputstava koje treba preneti svedoku, nije istovremeno i mogućnost da se ometa priprema ili svedočenje svedoka u predmetu 06. Ako se još nešto drugo dodatno ne uradi. Dakle, to nije ponašanje koje se može smatrati pretečom pripremnih radnji. To je jednostavno ponašanje koje ne prevazilazi okvire pristanka, planiranja ili

organizovanja sa drugom osobom, itd, itd.

Isto važi za štampanje dokumenata i dostava istih sa optuženima, što predstavlja kršenje postup -- procedura u pritvorskom objektu. Međutim, to možda jeste kršenje procedure u pritvorskom objektu, ali ne može se smatrati kao nečim što daje mogućnost za ometanje. Službene dužnosti koje se 'targetiraju' u ovom slučaju, dakle priprema testiranje, svedočenja svedoka u predmetu 6, iziskuje da se uradi nešto više od štampanja dokumenta, pre nego što bi se to moglo opisati kao nešto što pruža mogućnost ometanja. Jedno se -- navno [sic] -- se radi o ranjama, ali one ne dosežu prag koji je širi od pristanka planiranja ili organizovanja.

Dakle, da li je to krivično delo ili ne, nepoštovanja suda ili protiv pravosuđa ili javne uprave.

Dakle, ako se s tim ništa ne uradi, onda to ne može podrazumevati i mogućnost ometanja službeno -- nih [kao što je prevedeno] dužnosti, time što se jednostavno nešto štampalo i imalo u posedu. Dakle, svaki od vidova ponašanja u ovom predmetu, ne prevazilazi prag pripremne radnje i ne prethode pripremnim radnjama. Tužilaštvo prihvata da ako je to tačno, onda ne može biti krivične odgovornosti za pokušaje, a mi onda još kažemo da ne može biti ni krivične odgovornosti za pristanak jednostavno na osnovu toga, onako kako je formulisan član 27.

Dakle, sada želim da se bavim tezama na osnovu dokumenta

koji je dobijen sa *laptopa* g. Smakaja.

Dakle, za dokument za koji se tvrdi koji je pronađen na njegovom *laptopu*, datira od pre nekoliko godina i pre onih dela za koja se terete u ovom predmetu. Dakle, taj dokument nema nikakvu relevantnost. Dakle, osim onoga što tužilaštvo iznosi u svom završnom dokumentu, možda postoji nekakav interes od strane g. Smakaja u događajima koji se odvijaju pred ovim sudom. Dakle, to je interes koji on možda deli sa kompletnim stanovništvom Kosova.

Dakle, što se tiče štampanja, u pritvorskom objektu i argumenata tužilaštva u vezi rada nezavisnog pravnog savetnika.

Ja sam izneo prigovor na osnovu onoga što su oni rekli, zato što se referiraju na materijal koji nije uvršten u spis i mi smatramo da sam ja -- i smatram da sam bio sasvim i u pravu što sam uložio prigovor, zato što tužilaštvo spominje stvari koje nisu uvrštene u spis.

G. Hafetz kaže, da je tužilaštvo preduzelo citiram "kompletno poređenje 11 elektronskih 'fajlova', koje je naveo pravni savetnik, nezavisni pravni savetnik." Međutim, ako oni su to uradili, mi nismo bili u mogućnosti da to uradimo, niti vi, časni sudija imate svih 11 elektronskih 'fajlova', u neredigovanoj -- nom [kao što je prevedeno] obliku.

G. Hafetz nastavlja i kaže da je svih 11 digitalnih verzija dobijeno posredstvom nezavisnog pravnog savetnika. I

svi su oni uvršteni u spis, međutim, tih 11 digitalnih 'fajlova' nisu uvršteni u spis. Delovi jesu. Ima veoma ozbiljno redigovanih 'fajlova', gde je jako mali deo samog materijala vidljiv. I to je uvršteno u spis. Na primer, svaki od tih 'fajlova' ima recimo možda 50 ili više stranica, a vrlo mali broj od tih stranica je vidljiv. Preostalih četrdesetak stranica su prekrivene masnim crnim markerima.

Dakle, u takvoj situaciji je nezavisni pravni savetnik rekao, da je svaka od tih 11 digitalnih dokumenata, štampan na sedam različitih prilika u oktobru i novembru 2023. i da sadrže, a citiram je, "identične kopije relevantnog dokumenta."

Mi nismo videli, niti ste vi videli koliko je meni poznato, kompletno neregi [sic] -- neredigovane digitalne verzije tih sedam elektronskih dosijea, a kamoli 11. Mislim da tu postoji nedoslednost u njenom izveštaju, a mislim da je to nešto što nije ni razjašnjeno.

U svakom slučaju, taj aspekt predmeta, a mi smo se podrobno time bavili u našem podnesku u stavovima 96 do 98, to je naš završni podnesak i u našoj replici na završni podnesak tužilaštva u stavovima 12 do 14. Dakle, to se tiče jednog zasebnog aspekta predmeta, a to je štampanje 'fajla' *per Avokatet.doc* [alb.] u pritvorskom objektu i gde se to može konstatovati.

Čak i ako se tužilaštvu dopusti da se za -- da zanemari

jasnu izjavu nezavisnog pravnog savetnika, da u neredigovanim digitalnim verzijama 11 'fajlova', postoji citiram "identična kopija relevantnog dokumenta." Dakle, čak i ako im se dopuste da zanemare tu izjavu, ne može se zaključiti da je dokument, AA0413NL zaista odštampan ujutro, 7. oktobra 2023.

Zašto? Zato što u svakom slučaju, treća strana koja ima pristup pritvorskom objektu, je mogla da reprodukuje identičnu kopiju relevantnog dokumenta. Mi to znamo, zato što tužilaštvo to kaže, da je za -- nezavisni i pravni savetnik, mogao da napravi takvu kopiju. Kao što smo prošle nedelje rekli, nakon što je *per Avokatet.doc* [alb.] 'fajl' dat službenicima pritvorskog objekta da ga odštampaju, od tog trenutka, taj dokument je, odn. taj 'fajl' je bio izvan kontrole pritvorenika i tužilaštvo ne može da kaže, da je štampanjem tog 'fajla', dobijena identična kopija relevantnog dokumenta, i to je moglo da se desi izvan kontrole -- a da je to moglo da se desi izvan kontrole službenika u pritvorskom objektu i samim tim, izvan kontrole pritvorenika.

To je moglo da se uradi, jer kada je nezavisni pravni savetnik tražio da se uradi, to je urađeno.

U svakom slučaju, to je minorno pitanje, kao što je tužilaštvo samo reklo u stavu 12 pretpretresnog podneska Smakaja, se iznosi da on nikada nije video dokument AAOR4213NL. To je taj tzv. Smakajev dokument, pre nego što mu je taj dokument dao neki anonimni službenik tužilaštva. Smakaj

je takođe rekao, da ne prihvata da je to bilo u njegovom vozilu pronađeno i da fotografije snimljene 3. oktobra -- da su fotografije snimljene 3. oktobra 2023, da je -- izv. kad je izvršen pretres njegovog doma, niti da to pokazuje gde je tužilaštvo zaplenilo taj dokument AAOR4213NL. Pitanje nije da li je taj dokument odštampan, već ko ga je odštampao.

Časni sude, vi ste s tim u vezi postavili tužilaštvu direktno pitanje u pogledu toga i u četvrtom pitanju, kako ste vi rekli, tužilaštvo se poziva na stav 3 svog završnog podneska i poziva se na INV F55, a to je podnesak koji je dostavljen sudiji pojedincu u istražnoj fazi ovog postupka, gde se govori o pretresu Smakajevog doma. To je podnesak specijalizovanog tužilaštva i na njega se poziva u završnom podnesku tužilaštva, u stavu 53. Vi ste postavili pitanje:

"Da li tužilaštvo želi da se pozove na ovaj podnesak, kako bi pokazalo da je P125 zaplenjen u vozilu g. Smakaja i da fotografije iz P126 su snimljene tog dana pretresa? Kako vi odgovarate na Smakajev argument koji je juče iznet, da podnesak nije uvršten u spis i da se na njega ne može pozivati. Jasno je iz indirektnog načina na koji je pitanje sročeno odn. na koje je pitanje odgovoreno:

"Da tužilaštvo ne namerava da se pozove na taj podnesak, kako bi pokazalo da je P125 zaplenjen u Smakajevom automobilu i da su fotografije iz P126 snimljene dana kada je izvršen pretres i da prihvataju da podnesak nije uvršten u spis i da

se na njega ne može pozivati?"

Osim ukoliko ne želite, ja bih mogao sada da prolazim kroz duži istorijat ovog postupka i da vam kažem zašto smo u pravu, ali s obzirom da tužilaštvo, čini se da ovo ne osporava. Ja to neću učiniti.

Da li želite da to uradim?

SUDIJA GOSNELL: [Prevod] Ne, g. Rees.

G. REES: [Prevod] Da li onda mogu da zaključim da nema potrebe da to radim?

SUDIJA GOSNELL: [Prevod] Znajte da sam upoznat sa svim izjašnjenjima strana u vezi sa ovim pitanjem.

G. REES: [Prevod] U redu.

Oni se dakle ne oslanjaju na to i ne mogu, s obzirom da to nije uvršteno u spis predmeta.

Ali, šta oni kažu s tim u vezi u pretpretresnom podnesku? Iz pretpretresnog podneska je jasno da se oni pozivaju na činjenicu da je izvršen pretres, ali u završnom podnesku kažu da će se pozvati na to, kako bi pokazali da je P125 zaplenjen u Smakajevom automobilu, a da su fotografije iz P126 snimljene na dan pretresa.

To je dakle pozivanje na podnesak tužilaštva i smatramo da je to njihov očajnički pokušaj, da reše problem što nisu pokazali u kojim okolnostima je dokument AAOR4213NL pronađen. I čini se da tužilaštvo sada zapravo uopšte ne želi da se pozove na to.

Časni sude, vi ste postavili još jedno pitanje tužilaštvu, a to je:

"Tužilaštvo ste -- se u stavu 73 svoje replike, poziva na P240, a to su fotografije koje su u spisu, fotografije snimljene -- odn. izvinjavam se, to je -- P240 je fotografija dokaza i imamo snimak jedne -- jedne zabeleške koja se citira u stavu 73 replike.

I ime je redigovano. U kasnoj fazi su pokušali da dostave dokaze o tome, iako ste vi ih sprečili u tome i to ispravno [kao što je prevedeno].

Dakle, to je još jedan pokušaj da nadomeste nedostatke u svom izvođenju dokaza. I tužilaštvo je onda jednostavno reklo da -- da to ne umanjuje značaj koji treba pridati tom dokumentu.

I onda su pokušali da objasne zašto vi, časni sude, treba da ignorišete izjašnjenja s tim u vezi, a odgovor je "naravno da to zaista umanjuje značaj koji se može pridati tom dokumentu." To je inherentno pravnim odredbama koje sam citirao prošle nedelje, a to je da anonimni iskaz i dokazi za koje nemamo -- ne znamo koji je njihov autor, imamo manji značaj i da se odluka o krivici ne može u odlučujućoj ili isključivoj meri temeljiti na takvim dokazima.

Nešto je u tom dokumentu redigovano, da li je potpis ili nešto drugo, no u svakom slučaju, to je P240, gde imamo jedan zacrnjeni deo, ne zna se šta je ispod toga, ako je tu stajalo

ime, mi ne znamo čije je to ime. Takođe, ne znamo kada je ime dodato u ovaj dokument, kao ni opis koji je iznad. Dakle, opis, ime i pojedinosti nisu odštampane izvan vreće, rukom su unete na vreći.

A čak i ako je ime redigovano, jasno je da nemamo ni vreme ni sat kada je to upisano. Imamo navodni datum i vreme za zaplenjene dokumente, ali nemamo to za opis koji je na spoljnoj strani vreće sa dokazima.

Ako je Smakajev dokument ikada bio u toj vreći, mi ne znamo kada je taj dokument tu stavljen. I imamo jedan anonimni opis na spoljnoj strani vreće sa dokazima, koji potpada upravo u istu kategoriju kao i sve izjave ili puke tvrdnje koje je tužilaštvo iznelo. Na primer u zahtevima za direktno usvajanje u spis bez posredstva svedoka ili dostavljanju spiskova dokaza, jer to ne predstavlja -- to nema nikakvu dokaznu vrednost. To je isto toliko dokazno koliko i to kada tužilaštvo u transrkiptima prime -- pripisuje glasove određenim licima i opisuje zvukove koji nisu verbalne prirode, a koji se čuju na snimcima. A kao što ste vi već odlučili, te stvari nemaju nikakvu dokaznu vrednost niti dokazni značaj. Iz istog razloga, taj nedatirani unos, potpada u tu istu kategoriju.

I sad, imamo pozivanje na INV 55. To je izveštaj koji je dostavio tužilac i ignorišu se očigledni nedostaci u -- koji postoje na poleđini, odn. na prednjoj strani te vreće sa

dokazima. To je još jedan očajnički pokušaj tužilaštva da nadomesti nedostatke u svojoj tezi i pokazuje da oni implicitno prihvataju da nisu pokazali koje je poreklo tog dokumenta AAOR4213NL.

Časni sude, vi ćete videti da se na prednjoj strani vreće pominje referenca dokumenta koji se završava brojevima 0644 [sic] -- [kao što je prevedeno]. Onda imamo B, to je izvesni B broj, ali jedini dokaz koji imamo u vezi sa time je iskaz g. Herlaara i kada je upitan da pogleda taj broj koji počinje sa slovom B, i da potvrdi da taj broj odgovara referentnom broju dokaza u tabeli broj 2 svoga izveštaja. On je rekao "da, odgovara."

I ovo je još jedan pokušaj tužilaštva da se pozove na 6. činjenicu u kojoj je postignuta saglasnost i da kažu da to pokazuje da se radi o jednom te istom dokumentu. Međutim, to nije slučaj.

I iz razloga koji su navedeni prošle nedelje, pripisivanje glasova određenim licima, odn. propust tužilaštva da dokaže poreklo i koji je bio lanac nadzora -- kontinuitet nadzora nad dokumentom AA orh 43 NL i činjenica da njihove optužbe ne prevazilaze okvir nečega što je bilo puka priprema, iz svih tih razloga, časni sude, treba da oslobodite g. Smakaja po dve tačke optužnice.

SUDIJA GOSNELL: [Prevod] Hvala, g. Rees.

G. Edwards.

G. EDWARDS: [Prevod] Časni sude, g. Holmes će se baviti drugim pitanjem koje ste postavili u pogledu saučesništva i propratnim pitanjima, a onda ću ja govoriti o članu 11.

G. HOLMES: [Prevod] Hvala, časni sude.

Takođe ću govoriti i najpre o nečemu što je juče rečeno u pogledu dogovora da se izvrši pokušaj, to je prvo pitanje, a onda ću govoriti o zajedničkom delovanju grupe, što je deo drugog pitanja koje ste postavili u petak.

Kad je reč o dogovorima da se izvrši pokušaj, tužilaštvo se jutros pozvalo na predmet Kruna protiv Maya, što u potpunosti po našem mišljenju potkopava izjašnjenja koja su iznet -- koja smo izneli u petak, u smislu da ne postoji pravni izvor. Najpre, tužilaštvo ne navodi nikakav presedan sa kosovskih sudova, koji pokazuju da se odredbe KZK-a i ustava Kosova primenjuju. Ništa sa ovog suda, niti sa Međunarodnog krivičnog suda ili nekog drugog međunarodnog suda.

Ovo je jedini pravni izvor koji su oni naveli. I to je činjenica da su ovo izuzetne okolnosti. Znači da nis -- nije mogao postojati presedan, kako je rekao moj kolega.

Ali kako stvari sada izgledaju, jedini pravni izvor na koji se poziva tužilaštvo je predmet May. Mi smo jutros prosledili ovaj predmet kolegama, ali moj cenjeni kolega se nije time poslužio, nije ga pog -- nije sega [sic] -- [nejasno] pozvao, pa ga pogledajmo.

To je predmet iz 1984. godine. Reč je o Apelacionom sudu

Ontarija. Pogledajmo stranu 260. Imamo dva pasusa na toj strani, gde se govori o -- ukratko o izjašnjenjima iznetim u ime žalioca u tom predmetu, u pogledu toga šta je bila optužba za pokušaj saučesništva i kaže se sledeće:

"Branilac žalioca takođe je tvrdio da se u optužnici nije stavljala -- stavljao na teret krivično delo poznato zakonu. Ovaj argument zasnivao se na dve propozicije. Prva je da je zavera za pokušaj da se izvrši krivično delo nešto što je nemoguće u pojmovnom smislu, lica koja, odn. lica ne sklapaju zaveru da bi poikušala da izvrše krivična dela, već da ih izvrše. Druga propozicija je da se ne može pripisati odgovornost za zaveru da se izvrši krivično delo, jer je to suprotno politici zakona i time bi odgovornost bila suviše udaljena od izvršenja materijalnog krivičnog dela, kako bi činilo odgovarajući osnov za krivičnu odgovornost."

I to su dve propozicije koje se direktno odnose na ovaj predmet:

"Da bi potkrepio taj argument, branilac žalioca pozvao se na razloge za politiku koje su u osnovi predmeta *R. protiv Dungeya*, čega ćete se možda setiti, jer se u predmetu *Dery* puno pozivali na to, a to smo pominjali u petak. Govoreći kro -- preko sudije Dubina, on je smatrao da je krivično delo pokušaja da se sklopi zavera za izvršenje materijalnog krivičnog dela, nešto što ne predstavlja krivično delo po kanadskom zakonu. Iako je krivično delo iz Zakona formulisano

tako da se pominje pokušaj, u suštini to čini materijalno krivično delo, čija je suština radnja koja može da spreči ili omete tok sprovođenja pravde i izvodi se u tu svrhu. A, izjašnjenja g. Hallinga podrazumevaju da član 401(2) u stvari predviđa identičnu situaciju u pravnom pogledu, međutim, član 401(2) sadrži dve varijante, konkretni i pokušani vid izvršenja, a izvor za to, u stvari izvor nije ni neophodan, jer u presudi u predmetu 7, 18. maja 2022, u stavovima 1 i -- u stavu 159, prvostepeni panel panel je rekao sledeće: panel osim toga smatra da formulacije iz člana 401(2) KZK-a, ometa ili pokuša da omete, ukazuje da krivično delo može biti izvršeno ili kada je došlo do ometanja ili kada je ono samo pokušano. I nema ničeg kontroverznog u tom argumentu. To je nešto što ste vi možda već više puta pročitali, pokušavajući da ispitate, koje su odgovarajuće pravne smernice, kada je reč o ovom krivičnom delu. Ova konkretna varijanta zahteva dokaz, da je zaista došlo do ometanja. Dakle, potreban je dokaz da je došlo do te posledice, a ne kao u slučaju krivičnog dela koje se razmatralo u *predmetu May*, Da li je krivično delo predstavljalo suštinu radnje koja je težila tome da se pravda izvrne ili omete i to je od ključne važnosti, zato što se time dodaje jedna varijanta konkretnom krivičnom delu koje je izvršeno, kao odgovornost za pokušaj, reč je o nes -- o krivičnoj odgovornosti za nesvršeno krivično delo, jer se tvrdi da je krivična odgovornost ona koja postoji samo za

pokušaj i to je verzija konkretnog krivičnog dela u osnovi. Dakle, konkretna forma ometanja, odn. vid ometanja iz stava 401(2). Kao i sve dru -- svi drugi vidovi krivične odgovornosti za nesvršeno krivično delo, to je radnja koja sama po sebi nije štetna, ali pruža pravni osnov za sprečavanje štete, time što se neko krivično goni za radnje koje prethode konkretnom krivičnom delu u osnovi. Tužilaštvo ne može da zaobiđe činjenicu da je relevantno krivično delo u stvari krivična odgovornost za nesvršeno krivično delo, time što će prosto ukazati na to da postoji konkretna odredba u tekstu 401(2) koja se na to odnosi. Časni sude, ovo je najdalje što tužilaštvo može da ide u svojim argumentima. Oni nisu u stanju da ukažu na neko načelo, princip ili na bilo šta konkretno što bi trebalo tretirati drugačije od krivične odgovornosti za nesvršeno krivično delo kada je reč o pokušaju izvršenja. To je u svakom pogledu identično kada je reč o vidu sa članom 28, koji se odnosi na pokušaj po KZK-u i tužilaštvo je danas kako se čini prihvatilo naše izjašnjenje o povezanosti člana 27 i 28 kao okvira koji treba da posluži za utvrđivanje, gde je *actus reus*, i oni su se na to pozvali na stranu 15 i 16 današnjeg transrkipta. Po našem mišljenju nije važano, da ta odredba konkretno postoji u članu 401(2). To je razlikuje stav, niti menja karakter odgovornosti -- krivične odgovornosti koji je predviđen tim članom. Čak i da je tako, tužilaštvo nije iznelo argumente kojima bi pokazalo kako se to

razlikuje.

Časni sude, čini se da osim ukoliko se može zaključiti da je odgovarajuća primena člana 401(2), onda odredbe iz predmeta May, pomenute 1994. godine, o -- krivično delo gde je suština u zabrani radnje koja bi težila tome da se omete sprovođenje prava, a ne konkretno ometanje pravosuđa, već nešto što samo tome teži, onda nema odgovora na argumente koje je izneo moj kolega danas. Nema presedana koji bi omogućio spajanje ove dve različite teorije o krivičnoj odgovornosti za nesvršeno krivično delo u jednu optužbu, niti principa koji bi mogao da pobije udaljenost koja postoji, a što je formulisao Vrhovni sud Kanade u predmetu Derin. Postoji pravni osnov za nekakvu novu optužbu.

Sada bih prešao na drugo pitanje koje se odnosi na zajedničko delovanje grupe. Kriterijum za to je iz člana 401(2). To je naravno vaše drugo pitanje od petka.

Prvo ću ako mogu reći o preklapanju sa saizvršilaštvom, a zatim ću analizirati važnost značaja, zašto se ovde tereti samo za pokušaj, što je bio drugi element vašeg pitanja.

Kada je reč o obeležju saizvršilaštva, pravni osnov je član 31 KZK-a u predmetu 10, samo ću vas uputiti na to, u odluci o potvrđivanju optužnice od 2. oktobra 2023, navodi se šta su suštinska obeležja saizvršilaštva. Tu nema ničeg kontroverznog.

Ali, kad je reč o navodu, postoje po kriterijumu, to je u

stavu 58, odluke o potvrđivanju optužnice, kriterijum je da dva ili više lica zajednički učestvuju ili da značajno doprinose na bilo koji način, izvršenju nekog krivičnog dela.

I u stavu 61 kaže se, da se saizvršilaštvo ne može primeniti u vezi sa članom 401, stav 2, jer materijalna obeležja tog krivičnog dela ometanja službenog lica u vršenje službene dužnosti zajedničkim delovanjem grupe, već podrazumeva zajedničko izvršilaštvo.

U predmetu 7, časni sude, u žalbenoj presudi, od žalbenog panela zatraženo je da reši pitanje, da li je moguće da se izrekne osuđujuća presuda po stavu -- i po stavu 1 i po stavu 2 člana 401 u vezi sa istim ponašanjem. To nije pitanje koje ste vi postavili, časni sude, međutim, njihova analiza je ipak poučna.

I ja ću se pozvati na njihovu analizu iz stava 307, gde žalbeno -- žalbeni panel kaže sledeće:

"Podsećamo da u važećem KZK-u, dva krivična dela ometanje službenog lica u vršenju službene dužnosti silom ili ozbiljnim pretnjama ili zajedničkim delovanjem grupe, su oba obuhvaćena istim članom," a to je član 401 KZK-a koje navodi da se "štiti isti pravni interes, a to je neometano obavljanje službene dužnosti. Kada je reč o elementu definicije, odn. actus reusu, razlika između dve odredbe leži u činjenici da u prvom stavu stava 4'1 KZK-a, izvršilac sam vrši delo ometanja putem primene sile ili teške pretnje, a u stavu 2, on ili ona deluje

samo kao pripadnik ili pripadnica grupe lica."

Sud zatim razmatra značaj razlike u minimalnoj kazni koja je predviđena za ova dva vida iz ova dva stava ovog člana Krivičnog zakona i kaže:

"...u zaključku u vezi s tim, po članu 401(2) KZK-a, izvršioci deluju kao pripadnici grupe, onda kada nije moguće utvrditi konkretne pojedinačne radnje ometanja koje je neki optuženi izvršio, što bi moglo podrazumevati različite stepene opasnosti."

Ako pogledate fusnote, u fusnoti 701, objašnjava se šta se podrazumeva pod "različitim stepenima opasnosti." To je veći stepen opasnosti. To je termin koji je Žalbeni sud Kosova koristio u presudi koja se citira u fusnoti 701. Povećana opasnost sledi iz činjenice da ometanje neko vrši, ili pokušava da izvrši kao član grupe.

Tu je u stavu 701 i referenca na predmet na koji se pozvao moj kolega iz tužilaštva danas, a to je žalbena presuda kosovskog suda od 7. decembra 2017, stavovi 138 do 139, a to je rezimirano na sledeći način od strane žalbenog panela. Kada je Žalbeni sud Kosova smatrao da krivično delo, kako je formulisano u članu 401(2) KZK-a, predstavlja autonomno krivično delo, koje je šire od striktnog ili klasičnog pojma saizvršilaštva, imajući u vidu da grupa ima drugačiju dinamiku i radnje koje su potrebne da bi se postojanje krivičnog dela, podrazumevaju delovanje članova te grupe. Dakle, pominje se

zajedničko delovanje grupe u smislu opasnosti.

"Opasnost koju prestavlja ovo krivično delo iz stava 401(2) KZK-a po društvo, nije posledica delovanja pojedinca, već zajedničkog delovanja više lica koja su svesna tog zajedničkog delovanja, odn. da zajedno izazivaju tražene posledice."

Časni sude, dakle, jasno je kada pogledamo te izvore, izvore iz kosovskih sudova, koje je žalbeni -- žalbeni panel ovog suda prihvatio, da stavovi člana 401, i prvi i drugi zahtevaju za otežavajuće okolnosti dodatno obeležje actus reusa, da bi se to krivično delo ometanje službenog lica u vršenju službene dužnosti ispunilo kriterijum koji je neophodan za njegovo postojanje i to je ono što smo mi naveli i u našem pretpretresnom podnesku, dakle od početka suđenja. Mi smo utvrdili da je ključni element 401(2), dok 401(1) zahteva postojanje teških pretnji, a povećana opasnost impliciran od 401(2), zasniva se na činjenici da to delovanje mora biti dokazano da je bilo deo zajedničkog delovanja grupe.

Moguće je da je kosovski sud ukazao na opasnos, s obzirom da se tamo obično teretilo na taj način, da je neko deo mase. To su uglavnom neki predmeti koji se odnose na demonstracije, gde se može pokazati da postoji jasna opasnost. Utoliko ukoliko se te pravne odredbe mogu primeniti na ovaj predmet, možda je odgovarajući opis onaj koji se odnosi na povećanu mogućnost prinude, kada je reč o radnjama kada neko preuzima

kao član grupe.

Sada ću preći na drugi deo vašeg pitanja, u kojoj meri je uslov za zajedničko delovanje pod uticajem činjenice da je optužba samo za pokušaj u ovom predmetu.

Iz analize je jasno da se u grupi mora izvršiti samo konkretno ometanje, da bi postojala povećana opasnost za koji se kosovski izvori slažu da je inherentna za *actus reus* iz člana 401(2).

Kada je reč o pokušaju šta onda to pitanje osvetljava, stavlja u žižu apsurdnost argumentaciju tužilaštva. U predmetima gde su dela pokušaja, deo izvršenja dela u osnovi, kao što smo mi tvrdili da jeste slučaj i pozvali vas da tako zaključite. Ovo pitanje se prosto ne bi ni javilo, jer bi obeležje delovanje grupe bilo neophodni element i neophodno obeležje u celoj fazi, od početka do izvršenja tog neuspešnog ili sprečenog pokušaja. U ovom slučaju nije bilo sprečenog niti neuspešnog pokušaja, već samo mesec dana neaktivnosti, posle onoga što tužilaštvo naziva početnom fazom izvršenja.

A, što se tiče kriterijuma da je opasnost delovanja morala da bude činjenicom da je g. Kilaj bio član te grupe se ne -- taj kriterijum se ne može zadovoljniti, jer niko od svedoka nije ni kontaktiran, nije bilo ni pokušaja da se oni kontaktiraju.

A u najmanju ruku, časni sude, trebalo bi da tražite dokaz dodatne opasnosti, a ako ne dodatne opasnosti, onda toga

da je mogućnost prinude putem tog delovanja, na neki način povećana činjenicom da je to izvela grupa lica. Sugerisati da je grupa ljudi koja se sastala u pritvorskom objektu na neki način povećala opasnost koju g. Kilaj predstavlja, čak i ukoliko bi se svi navodi tužilaštva koji se odnose na činjenice, prihvatili zdravo za gosovo [sic] -- u toj kontrolisanoj, bezbednoj sredini, kakva je pritvorski objekat, u okolnostima gde nikakve dodatne radnje nisu preduzete je naravno sasvim apsurdno.

Odgovor na to pitanje, na taj problem, časni sude, je bliskost, bliskost kao zahtev da se *actus reus* pokušaja protumači kao nešto što je blisko vremenski, prostorno, u pogledu namere i u pogledu cilja, blisko neuspešnom ili sprečenom delu ili radnji koja je predstavljala cilj pokušaja, a to što je od ključnog značaja, nedostaje u ovom predmetu. Ukoliko prihvatite naše argumente u vezi sa bliskošću, onda ovaj problem prosto i ne postoji. Ako vam mogu pomoći, odgovoriću na vaša pitanja, inače ću sada dati reč g. Edwardsu.

G. EDWARDS: [Prevod] Časni sude, ja ću ukratko govoriti o članu 11 Kosovskog rivičnog zakona.

Argument tužilaštva se temelji na činjenici da u članu -- da član 11 nije izričito uključen u član 16(3) i pravni okvir ovog suda. Praksa ovog suda međutim je jasna, da to jednostavno ne može da bude odlučujuće.

Dakle, panel u predmetu 7 je zaključio da ima nadležnosti ili ovlašćenja da primeni -- tj. da ima pravne izvore, da se primeni član 11, da se on može razmatrati. I vidite to u stavu 799 presude u čla -- u predmetu 7. I ja ću sada čitati iz tog stava.

"Panel dalje konstatuje da član 11 KZK, ima upliv na još jednu tezu odbrane koju je pokrenuo optuženi, tj. radnje od manje težite, manjeg značaja. U tom smislu panel je svestan da u skraćivanje odbrana definisanih po KZK prilikom većanja o krivičnim delima po članu 15(2) Zakona, bi mogli da idu na štetu prava optuženih, i da dovedu do nejednakog tretmana u tom smislu. Panel prema tome, razmatra ove odredbe kada se bavi konkretnim teorijama -- tezama odbrane."

Dakle, bez obzira na činjenicu da član 16(3) ne obuhvata odredbe KZK u vezi svih krivičnih -- u vezi svih teza odbrane.

Konkretne okolnosti u predmetu 7 su te, da je panel zaključio da radnje g. Gucatija i Haradinaja nisu bile toliko značajne. Dakle, i tu su stali, ali to ne znači da panel nije smatrao da je mogao da razmotri i pitanj člana 11. Član 11 se mogao primeniti.

Dakle, u žalbi u predmetu 7, žalbeni panel je razmatrao član 11, na osnovu nečega što je pokrenuo g. Haradinaj. Ja to neću pročitati, ali ću vas uputiti na stav 394 [kao što je prevedeno]. Dovoljno je reći da je stav tužilaštva, kako je rezimiran u stavu 387, je bio stav da se ne pokreće ništa

prilikom žalbe, da je prvostepeni panel -- nije bio -- nije pogrešio kada je zaključio da se član 11 može uvažiti. Žalbeni panel je jednostavno odbio žalbu Haradinaja što se tiče konkretnih dokaza, a to je stav 394.

Dakle, žalbeni panel je u predmetu 7 je takođe razmatrao primenu jednog drugog člana KZK, koja nije izričit -- koji nije izričito bio uključen u zakon ovoga suda, a to se odnosi na primenu člana 76 KZK i u stavu 301 žalbenog panela, se oni bave tim pitanjem i ja ću to citirati. U stavu 301 stoji:

"Panel takođe prihvata, kao što je prvest [sic] -- prvostepeni panel konstatovao, član 76 KZK, koji se bavi kažnjavanjem istovremenih krivičnih dela, krivičnih radnji i nije izričito uključen u pravni okvir specijalizovanih veća. Međutim, panel se slaže sa odbranom da u onoj meri u kojoj su krivična dela koja se terete, krivična dela sadržana u KZK, oni treba da budu razmatrani na osnovu pravne teorije. Istovremenosti [kao što je prevedeno] onako kako se ona primenjuje u nacionalnom kontekstu.

Dakle, mi smatramo da je zajednička nit ovde, između primenljivosti člana 11 i člana 76 u suštini sledeća. Odredbe KZK treba da se primene, čak iako nisu eksplicitno obuhvaćene u onim slučajevima gde bi -- ako se to ne uradi došlo do nanošenja štete, nejednakosti i nepravednosti. Zato u predmetu 0 -- u predmetu 7, u prvoj instanci i u žalbenom postupku, član 11 jeste razmatran.

Dakle, zaključujem ovu tačku, tako što ću reći da je tužilaštvo implicitno prihvatilo primenu člana 11 u predmetu 7, kao što to i moraju, a onda je g. Halling iz -- izrekao ili izneo svoj pomoćni argument, a to je priroda i težina krivičnih dela koje ukazuju imaju neke sličnosti sa onim što je terećeno [kao što je prevedeno] u predmetu 7, a tužilaštvo čini se prihvata, kao što mora da prvostepeno veće treba da razmatra i član 11.

Časni sude, vi ste zamolili moje kolege, konkretno jutros, tj. pitali ste ih, da li član 11 KZK, predstavlja odredbu o pojedinačnoj krivičnoj odgovornosti, ili se radi o nekakvoj drugoj definiciji, g. Halling je odgovorio.

Naš stav je sledeći: fundamentalno se razlikuju. Član 11 predviđa jedno krivično delo koje je kompletno izvršeno i to je isto kao i u drugim sudskim sistemima, pravnim sistemima, gde dela koja se mogu tako opisati, nisu podložna krivičnim sankcijama niti krivičnoj odgovornosti. Mi smo sad tu gde jesmo.

Govorimo o članu 11 u našem završnom podnesku, u stavovima 188 do 191 i ja vam ukazujem na njih sada.

Mi smatramo da su najrelevantnije tačke koje se navode u članu 11, prva, druga i četvrta mogućnost ili opcija, ako mogu to tako da kažem. Drugim rečima, da se:

"Ne smatra da je neko delo krivično delo, kako je definisano po zakonu, ako je to delo od minorne -- nog [kao

što je prevedeno] značaja, a minorni značaj je u stvari taj, kada predstavlja neznatnu opasnost." I onda se navodi tu pet faktora. Dakle, mi se oslanjamo na prvi od tih faktora koji se odnosi na privo [sic] -- du [kao što je prevedeno] ili težinu krivičnog dela. Jer, čak i ako se ispostavi da su tačne činjenice tužilaštva, mi ipak govorimo o situaciji, o tome u kome g. Kilaj razgovara o određenim delima, ali on nikad ne pređe na njihovo izvršenje. Dakle, mi smatramo da to onda bitno smanjuje težinu krivičnog dela i spušta ga do gotovo neznatnog -- ne [kao što je prevedeno] težine.

Drugi faktor se definiše kao odsustvo nameravanih posledica. Ovde ne mora da se govorimo o tome da su te posledice neke koje nemaju velikog značaja. Radi se o apsolutnom odsustvu nameravanih posledica, jer mi čak i ako prihvatimo teze tužilaštva, smatramo da čim je g. Kilaj izašao iz pritvorskog objekta 6. oktobra, čitava ta koncepcija jednostavno isparava.

Mi se oslanjamo takođe na četvrti faktor, nizak stepen krivične odgovornosti, iz razloga koji su vama veoma, veoma poznati, časni sudija.

Dakle, čak iako uzmemo dokument ili dokumente na koje g. Kilaj nema pravo, to samo po sebi ne znači da je priroda ili težina samog dela još teža, niti je to nešto što meže [sic] -- može dovesti do nekih posledica. Ništa sa tim dokumentom nije urađeno.

Časni sude, osim ako nemate konkretna pitanja u vezi člana 11, ja sam završio sa svojim obraćanjem.

G. Hafetz nije ništa rekao u svom odgovoru u vezi g. Kilaja, tako da ništa neću da kažem ovde, osim što ću da zaključim da tužilaštvo u potpunosti nije uspelo da se bavi suštinom teza ili optužbi protiv g. Kilaja. Tužilaštvo apsolutno nije uvažilo činjenicu, da je potpuno odsustvo bilo kakvih radnji od strane g. Kilaja posle 6. oktobra, predstavlja najjače dokaze o odsustvu umišljaja g. Kilaja.

Dakle, jedina stvar koje tužilaštvo može da kaže u odgovoru na ovo je da se odbrana bori protiv nepostojećeg neprijatelja ili argumenta. Oni ne mogu da se bave suštinom, zato što jednostavno nisu u mogućnosti da to urade. Oni nemaju odgovor na ključni aspekt odbrane g. Kilaja i zato mi smatramo da ovde treba njega osloboditi optužbi.

SUDIJA GOSNELL: [Prevod] Hvala, g. Edwards.

G. Young, koliko vam vremena treba?

G. YOUNG: [Prevod] Pa, ja mislim da mi treba 15 do 20 minuta.

SUDIJA GOSNELL: [Prevod] A, g. Admiraal, vaša procena?

G. ADMIRAAL: [Prevod] Pa, ja mislim da meni treba možda 15, 20 minuta.

SUDIJA GOSNELL: [Prevod] U redu. Ja predlažem da mi sada idemo na pauzu za ručak, i da se vratimo u 13:55h.

--- Pauza za ručak u 12:53h

--- Nastavak sa radom u 13:55h

SUDIJA GOSNELL: [Prevod] G. Young, imate reč.

G. YOUNG: [Prevod] Hvala, časni sude.

Ja se nadam da ću završiti za kraće od 20 minuta. Prvo ću da dam nekoliko kratkih opservacija u vezu [sic] -- zi [kao što je prevedeno] pitanja, prvog pitanja koje ste postavili. Onda imam još tri kratke tačke.

Časni sude, što se tiče podnesaka, uopšte mi se slažemo izlaganjem timova odbrane pre mog i neću ih ponavljati.

Što se tiče pitanja broj 1, vi ste postavili važno pitanje, da li je stav odbrane da odsustvo prigovora odbrane na konkretnu transkripciju ili prevode od strane tužilaštva, ne bi trebalo uzeti u obzir prilikom ocenjivanja transkripcije i prevoda.

Odgovor je da, iz razloga koji su dati. Međutim, dodam da -- želim da dodam još nešto.

Vi ste potom pitali, da li je stav nešto što se bazira na tužilaštvu, ili o tačkama protiv samookrivljivanja.

Dakle, mi smatramo, da su prava, a mi se oslanjamo tu na delove našeg podnesk [sic] -- završnog podneska, stavovi 19 i 21, naravno ovde se radi o teretu dokazivanja i obavezi tužilaštva da navede dokaze. Mi smatramo da to što nije bilo prigovora od strane odbrane, automatski to ne isključuje. Kao što je tužilaštvo reklo, nepouzdani dokazi su nepouzdani dokazi.

Dakle, želim samo da citiram presudu u jednom drugom predmetu, Brandemin 9936T, ja citiram stav 24. Dakle, činjenica u presudi da se smatra da to što činj -- odbrana nije osporila određene činjenice, ne znači da veće zahteva da se te činjenice moraju dokazivati. Dakle, da bi se svaka činjenica dokazala, zna se na kome leži teret dokazivanja, a onda vi imate tu prednost, tj. postavili ste pitanje u vezi žalbe *Bemba* na Međunarodnom krivičnom sudu, jer vi ste učestvovali u tom predmetu i dobro ga poznajete. Dakle, mi uhratno [sic] -- [nerazgovetno] da žalbena presuda nije obavezujuća za Specijalizovana veća samo po sebi. Dakle, vi možete razmotriti tu presudu, ali mislim da je vrlo lako praviti razliku između tih predmeta, na osnovu činjenica, jer mi mislimo da je ono što je dokazivao g. Bemba, vrlo različito od optuženih u drugom slučaju. Dakle, mi smo to detaljno raspravili. Greške u ovom predmetu rade se -- su drugačije prirode od onih iz odbrane *Babale* u predmetu *Bemba*.

Dakle, to je bila jedna od neregularnosti u francuskom prevodu, a to se moglo prepoznati u svakoj instanci. Jedna optužba se zasniva za -- na čitavoj grupi metodoloških grešaka koje su dovele do toga.

Ja ću sada govoriti o tri kratke stvari u vezi g. Fazliua.

Najpre, čini se da postoji izvesni stepen saglasnosti između strana u pogledu prava i g. Hafetz je jutros rekao da

prihvata da ono što oni hoće da -- moraju da dokažu, mora da pređe iz -- preva [sic] -- preva [sic] -- prevaziđe okvir pripremnih radnji. A u engleskoj za pokušaj krivičnog dela, tužilaštvo mora da dokaže da se radilo o mnogo većem delu od puke pripreme.

Tako, ako primenimo pravo na činjenice, a tužilaštvo se poziva na dva sastanka sa Remijem Mustafom od 29. juna i 3. jula, i ja kažem da time što je organizovao i prisustvovao na dva sastanka sa njime, to nije dovoljno da bi se to moglo -- da bi to mo [sic] -- bilo obavezujuće u ovom predmetu. To nije dovoljno.

Ključni dokaz bi mogao biti, ali nije šta se desilo na tim sastancima. Dakle, imamo ta dva sastanka u 'Kafeu 66', 'Put 66' [kao što je prevedeno], 29. juna i 3. jula. I tužilaštvo nema nikakve dokaze u pogledu tih sastanaka. Tužilaštvo nije pozvalo g. Remija Mustafu koji je prisustvovao tim sastancima, niti su poslali [sic] -- pozvali ni jednog zaposlednog u tom kafiću, niti bilo koga od klijenata tog kafea, tako da nemamo nikakve dokaze u pogledu sadržaja toga šta je rečeno na ta dva sastanka. Jedini dokazi koje imamo, je ono što je rekao g. Fazliu g. Thaçiju, kada je rekao da je bio na sastanku u kafiću 'Put 66' [kao što je prevedeno].

I objasnio je da je postojao razlog koji nije povezan sa ovim predmetom, zašto je organizovan taj sastanak.

Ako primenimo sada pravo na činjenice i konkretno na

činjenice g. Fazliua, mi kažemo da dela koja se mogu dokazati su potpuno nedovoljni da bi se dokazala teza tužilaštva po dve tačke optužnice protov g. Fazliua i zbog toga smatramo da g. Fazliu treba da bude oglašen nevinim po obe tačke.

I takođe treba da kažem da kada je g. Hafetz -- prvi put kada je govorio g. Fazliuu, g. Hafetz je jutros nešto rekao, citiraću, rekao je, ako se ne varam, da tužilaštvo ne ignoriše činjenicu, da je Fadil Fazliu imao odnos od ranije sa g. Remijem Mustafom. Hvala što su to rekli i to će vam biti od pomoći, jer to vam može biti od pomoći, časni sude, kada budete razmatrali koliko je zlokobno ili ne bilo što su oni imali sastanak u kafiću u dva navrata.

To je bilo sve što sam imao da kažem. Hvala vam.

SUDIJA GOSNELL: [Prevod] Hvala, g. Young.

G. Admiraalu [kao što je prevedeno].

G. ADMIRAAL: [Prevod] Najpre ću se osvrnuti na ono što je tužilaštvo jutros reklo. Dva zastupnika su govorili -- govorili su o pravu i o činjenicama. Govorili su više od sat vremena, ali ni jedna reč nije izgovorena o g. Kuçiju.

Tužilaštvo je govorilo o Fadilu Fazliuu i njegovom sinu, govorili su o Smakaju i o njegovom *laptop* računaru, govorili su o Zyrapiju i telefonskim kontaktima, govorili su o Smakajevom dokumentu, o povlakama na še [sic] -- strani 6, o 11 elektronskih verzija, o evidencijama štampača. Ali, kada je reč o g. Kuçiju, ništa.

I to ćutanje sledi ćutanju iz replike od gotovo 10.000 reči. Tužilaštvo je posvetilo četiri pasusa g. Kuçiju, ali ni u jednom se ne govori ni o jednoj činjenici. Ni u jednom nije navedeno s kojim svedokom je stupio u kontakt, niti je navedena jedna poruka koju je poslao, niti je navedena i jeda beleška koja je pronađena kod njega.

Oni su odgovorili na neka od mojih pravnih argumenata i to je sve što su uradili i ja ću se na njih osvrnuti. Tužno [sic] -- tužilaštvo je jutros reklo, da odsustvo nekog kosovskog predmeta, po činjenicama poput ovih, nije problem za tužilaštvo. Oni su rekli, činjenice jesu nove, ali zakon nije. Kažu da za zakon nije potreban presid [sic] -- presedan u vezi sa identičnim ćinjenicama [sic] -- [kao što je prevedeno] kako bi mogao da se primeni. Kritikovali su Thaçijevu odbranu, što je tretirala konkretne okolnosti jednih -- nekih ranijih slučajeva sa Kosova, kao ograničenja odredbi koje se primenjuju na njih.

Tužilaštvo ne može da ima 'i jare i pare' [sic] -- [kao što je prevedeno].

U svojoj replici, tužilaštvo odbacuje moj argument, da režim rada u predmetu broj 6, nije konačna odluka u smislu člana 393. Kažu da je moje tumačenje nerazumno i da iznosi se tekstualni argument o tome da li se može uložiti žalba na to. Oni se ne pozivaju ni na kakvi pravni autoritet, odn. izvor sa Kosova, za tvrdnju da stalni proceduralni okvir koji se može

promeniti od strane pretresnog panela, predstavlja konačnu odluku za potrebe ovog krivičnog dela.

Tako da kad tužilaštvo nema presedana, zakon se jednostavno primenjuje. Kada odbrana nema presedana, onda argument pada u vodu.

Časni sude, ja tražim da se na isti način tretira tužilaštvo, kao što i ono traži. Ne postoji neki predmet na Kosovu. U pogledu konačnosti protokola kontakta sa svedocima, zato što niko nikada nije gonjen po tem -- po tom osnovu. To nije slabost u mojoj argumentaciji. To je posledica toga koliko je neverovatno ovo gonjenje koje tužilaštvo sprovodi. To je posledica zloupotrebe člana 393. Primenite reči iz člana 393 i člana 4851 KZK-a pa ove činjenice [kao što je prevedeno], kao što tužilaštvo od vas traži i onda se postavlja pitanje, da li pravni okvir na koji -- koji je pretresni panel izmenio je neka vrsta konačnog utvrđivanja toga, šta član 393 kaže u pogledu toga. Ja kažem da nije konačna.

Kada je reč o članu 11, vi ste jutros postavili pitanje tužilaštvu i odgovor koji su dali otkriva puno toga.

Tužilaštvo kaže da član 11 -- odnosi na individualnu krivičnu odgovornost i da to predstavlja odbranu za bilo kakvo krivično delo za koje se tereti i da je to odredba na osnovu koje se odruđ [sic] -- određuje da li je neko kriv ili nevin, ali to nije upravo bila moja poenta.

Član 16(3) Zakona obuhvata za potrebe individualne krivične odgovornosti odredbe krivičnog zakonika. Tužilaštvo prihvata da član 11 je odredba koja se tiče individualne krivične odgovornosti i prihvata da član 11 je -- je dispozitiv između krivice i nevinosti. Ja pozivam vas, da to zanemarite.

Ta -- časni sude, tužilaštvo primenjuje član 113 Krivičnog zakonika, zato što se tu kaže, da krivična dela se ne mogu -- za krivična dela se ne može teretiti, ako se ne koriste definicije tih dela. To je funkcionalni argument, a ne tekstualni.

Ista logika se primenjuje na član 11. Krivično delo ne postoji ako nema ograničenja u zakonu, koji definiše šta predstavlja krivično delo.

Tužilaštvo se poziva na odluku u predmetu 7 i hteo bih da vam skrenem pažnju, da u predmetu 7, ovaj sud, kao i Apelacioni sud, nisu zaključili da član 11 ne može da se primeni, već je zaključeno da kriterijumi iz člana 11 nisu ispunjeni u tom predmetu. Drugim rečima, smatra se da član 11 jeste primenljivost -- strane ovog suda. I da se poslužim rečima tužilaštva od jutros, o tom pitanju je već doneta odluka.

Časni sude, vi ste primetili da -- primetili kojim intenzitetom tužilaštvo odoleva toj odredbi. Ono je to i pismeno iznelo i jutros, a iznelo je da i čak iako bi se član

11 primenio, postupci prevazilaze okvir člana 11

Pa vas ja pitam zašto. Član 11 upućuje sud na prirodu dela. Odsustvo posledica, okolnosti, stepen krivice i lične okolnosti optuženih.

Primenite te kriterijume na g. Kuçija. 18 reči, koje je poslao prijatelju od 30 godina, u kojima se ništa ne kaže o ovom predmetu -- o nekom predmetu. Razlog nakon kog se ništa nije desilo. Ni jedan svedok -- ni sa jednim svedokom se nije stupilo u kontakt niti je izvršen uticaj na nekog svedoka, niti su izmenjeni neki dokazi, niti je odložen postupak, nikakva šteta nije utvrđena. Čovek od 55 godina koji nema krivični dosije i koji je proveo celu svoju karijeru radeći na izgradnji pravnog poretka.

Ukoliko član 11 može da se primeni bilo gde u Krivičnom zakoniku, onda je to ovde.

A, tužilaštvo se tome protivi, zato što zna koji je ishod te ocene. Tužilaštvo jutros nije odgovorilo na moje činjenične argumente. Ni na jedan od njih. Biću konkretan u pogledu toga, na šta tužilaštvo nije odgovorilo.

Ja sam rekao u petak, da je tužilaštvo odustalo od svoje teze iz uvodne reči, da je g. Kuçi prosledio čestitke neimenovanog lica. Nema odgovora na to.

Ja sam rekao, da je ispravni prevod, uklanja sugerisanu vezu između g. Thaçija i neke šire šeme delovanja. Nema odgovora.

Ja sam rekao, da je stav tužilaštva u podnesku u stavu 51 replike taj, da optužbe protiv g. Kuçija ne zavise od dokaza o nameri da se osujeti postupak. Nema odgovora.

Ja sam rekao da je g. Mustafa već na televiziji dao svoj intervju, pre nego što je poruka poslata, tako da poruka nije mogla da utiče na ono što je on rekao. Nema odgovora.

Ja sam rekao da u odeljku II(c) protokola iz predmeta 6, je is [sic] -- eksplicitno se govori o kontaktu koji je uspostav [sic] -- koji je uspostavljen bez primene, a da se nije znalo da se primenjuje, da važi protokol i da je jedino to potrebno, kako bi se -- i da je jedino potrebno da se o predmetu nije govorilo i da nije tražen razgovor, a upravo je tako bilo. Međutim, tužilaštvo nije odgovorilo.

Ja sam rekao da nikakva beleška nije pronađena kod g. Kuçija kojima je pret -- pretrešen i dom i telefon. Rekao sam da je -- da ste vi doneli odluku u pogledu opisa transkripata i da to nisu dokazi. Nikakav odgovor.

Ja sam rekao da su -- da je evidencija telefona od negde 6. septembra pokazala da su -- da je bilo poziva ka četiri broja, ali ni jedan nije povezan sa nekim svedokom iz predmeta 6. Iako je tužilaštvo reklo da ta evidencija pokazuje to. Časni sude, tužilaštvo je moglo da odgovori na te moje argumente, a imalo je tri prilike, ali nije odgovorilo. To nije previd.

Kada je reč o g. Fazliuu, tužilaštvo vam je reklo --

govorilo o porukama razmenjenim sa Mustafom 26. juna, 29. juna i 3. jula, o vremenima, datumima i evidencijama televona.

Kada je reč o g. Kuçiju, tužilaštvo takođe ima telefonsku evidenciju. Pregledalo ju je i za mart, i za decembar i pregledalo je četiri broja s kojima je stupljen u kontakt, sa njegovog fiksnog telefona u Prištini 6. septembra, i ništa nije pronašlo. Ni jedan svedok, ni jedan poziv, ni jedna poruka.

I prisetićete se šta je tužilaštvo reklo na početku ovog suđenja. Reklo je, da evidencija iz telefona g. Kuçija pokazuje da je uradio ono što mu je rečeno, nakon što je sleteo na Kosovo. Ta tvrdnja je izneta u februaru i od tad više nije ponovljena. Nije ponovljena ni u njihovom završnom podnesku, niti u replici. Nije ponovljena ni u četvrtak, a nije ponovljena ni jutros. Od nje su odustali zato što je to lažna tvrdnja.

Časni sude, kada tužilaštvo iznosi činjeničnu tvrdnju na po [sic] -- otvaranju ovog suđenja, a onda to ne dokaže i jednostavno prestane da je iznosi, onda to više nije nešto neutralno, već vam to govori nešto o dokaznim osnovima za tu optužbu.

I tako dolazim do svog zaključka.

G. Kuçija su doveli do ovaj sud, zbog prevoda koji je bio pogrešan. Reč "on", postala je "ja". Teorija o prenetim uputstvima nestala je zbog te jedne zamenice.

Ta greš -- tu grešku nije otkrilo tužilaštvo, već je otkrivena zato što se odbrana poslužila mehanizmu verifikacije. Tužilaštvo je prošle nedelje vama reklo, da mehanizam funkcioniše kada se istinski koristi i to jeste slučaj. Jedan jedini put kad se ovaj tim time poslužio, pokazao je da osnovna bit [sic] -- [kao što je prevedeno] teze protiv mog klijenta, se zasniva na pogrešnom prevodu.

G. Kuçiju je potonovo [sic] -- [nejasno] na početku suđenja i pred javnošću rečeno da njegov telefon pokazuje da je on preneo uputstva nakon što je sleteo na Kosovo, ali to nije tačno.

Evidencija pokazuje četiri broja, a ni jedan nije povezan ni sa jednim svedokom. Ta tvrdnja nikad nije povučena niti ispravljena. Jednostavno je preko nje se nje [sic] -- samo prešlo.

G. Kuçija niko nije po -- g. Kuçiju niko nije postavio pitanje u pogledu njegovog umišljaja, niko tokom dve godine.

Stav je odbrane da tužilaštvo treba da odustane od optužbe kada dokazi nestanu.

Prevod je ispravljen. Teorija o telefonu je propala. Nikakva beleška nije pronađena. Ni sa jednim svedokom nije stupljena u kontakt i nikakva poruka nije poslata, niti je došlo do nekog sastanka.

U svakom od tih trenutaka, trebalo je da se donese odluka, a odluka je bila da treba da se nastavi.

Tužilaštvo traži da ovaj sud kazni čoveka zbog reči nakon kojih ništa nije bilo urađeno. A, ono samo stoji iza tvrdnji koje ne stoje --

Već samo nas -- nastavljaju da ponavljaju optužbu koja se ne -- koja ne predstavlja dokaz. Biti uporan nije dokaz, g. Kuçi treba da bude oslobođen.

Hvala, časni sude.

SUDIJA GOSNELL: [Prevod] Hvala, g. Admiraal.

Na osnovu pravila 136 -- 135(4), optuženi imaju pravo da se na kraju obrate. Ja sam već pitao timove odbrane da li optuženi žele da nam se obrate, ali počeću ponovo od timova odbrane.

Gđo Menegon, da li potvrđujete da g. Thaçi ne želi da se obrati i iznese završnu reč?

GĐA MENEGON: [Prevod] Tako je.

G. REES: [Prevod] Ni moj klijent ne želi.

G. EDWARDS: [Prevod] Potvrđujem.

G. YOUNG: [Prevod] Ne, hvala.

G. ADMIRAAL: [Prevod] Potvrđujem.

SUDIJA GOSNELL: [Prevod] Pre nego što zaključim postupak u ovom predmetu, shodno pravilu 136, podsećam strane u postupku da ova odredba zabranjuje dodatna izjašnjenja panelu, osim u nekim izuzetnim okolnostima ili kada postoji valjan razlog. Shvatam da se ova odredba ne primenjuje na zahteve koji se tiču pritvora ili uslova privremenog puštanja na

slobodu.

Želeo bih da iskraza [sic] -- izrazim zahvalnost svim zastupnicima i braniocima na izvrsnim izlaganjima koji su od ogromne pomoći sudu i želim da se uopšteno zahvalim na efikasnom i kurtoaznom načinu na kojim -- na kojem je vođeno ovo suđenje.

Takođe bih želeo da se zahvalim svima koji su učestvovali u ovom postupku, uključujući i pripadnike obezbeđenja, stenografe, prevodioce, kao i sekretara i zamenika sekretara, bez kojih ovaj postupak ne bi bio moguć.

Strane i učesnici će biti blagovremeno obave -- obavešteni o datumu kada će biti doneta presuda.

I shodno pravilu 136, proglašavam da je predmet zaključan i pretres se prekida.

--- Sednica se završava u 14:19 časova.